

SLOVENSKI NAROD.

Priloga vsak dan svečer izvenredni nedelje in praznika ter vsake po peti praznik na avstro-ogrsko deželo za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 1 K 50 h, za en mesec 1 K 50 h, za en mesec 1 K 50 h. — Za Wemšitzo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko za leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrt leta 5 K. Na naročbo brez izredne vplačila naročnine se ne obra. — Za omanila se plačuje od petdesetpet peti-vrste po 14 h, če se omanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Šepisi naj se izloče frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knaifovih ulicah št. 5. — Upravištvu naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, omanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništvo telefon št. 84.

Posamezne številke po 10 h.

Upravištva telefon št. 85.

Tolovajstva v Ptuj se nadaljujejo.

Ptuj, 28. sept.

Ko so se dne 12. septembra t. l. na večer izvršili prvi napadi na slovenske goste v Ptuj, in ko so gostje malodane vsi poškodovani na svojih oblekah dospeli v »Narodni dom« v Ptuj, začel se je v navzočnosti mestne policije pravi bombardement na »Narodni dom«, v katerem so se razbile sipe in med drugimi tudi velika steklena šipa na vratih, nastala je velika nevarnost za goste in sploh za vse občinstvo, zbrano v prostorih »Narodnega doma«. Navzoči so bili vladni svetnik Senekovič, državni in deželni poslanci dr. Ploj, dr. Jurte la i. dr.

Ker je bil položaj jako kritičen, poda se deputacija treh članov, na čelu predsednik ptujske čitalnice, ko je lastnina je »Narodni dom«, g. Polak, h okrajnemu glavarju dr. Weissu pl. Schleussenburgu, prosit orožniške asistencije, ker je bilo očitno, da od mestne policije ni pričakovati varstva.

Glavar dr. Weiss pl. Schleussenburg odkloni vsako asistenco, češ, naj se obrnejo s svojo zahtevo na župana I. Orniga.

Nič ni pomagalo sklicevanje, da je v enako kritičnem slučaju celjski okrajni glavar ustregel takoj prošnji.

Razgrajajoči so se nekaj časa razbijali pred »Narodnim domom«, potem pa se podali na svoje ponočno delo ter so mazali hiše posameznih Slovencev.

Drugo jutro zapazi odvetnik dr. Anton Brumen, da je njegova hiša ponoči bila onesnažena od neznanih zlikovcev, ki so gotovo bili identični s tistimi, ki je razgrajala pred »Narodnim domom«.

On zahteva za celo nedeljo 13. septembra in posebno tudi za prihodnjo noč orožniško asistenco za svojo hišo in svojo obitelj v posebni pismeni vlogi, kazoč na to, da se je v navzočnosti mestne policije že predvečer izvršilo hudodelstvo javne posestnosti po § 85. kaz. zak. na »Narodnem domu« ter poudarjajoč, da se bodo gotovo taki napadi v nedeljo in v noči od nedelje na ponedeljek 13. do 14. septembra t. l. ponavljali. To da zamen!

C. kr. okrajni glavar dr. Weiss pl. Schleussenburg ostane tudi proti tej zahtevi neosebne izrečni želji na svojem stališču, češ, da lokalna policija v mestu Ptuj spada v področje avtonomne občine in da ima ta po § 21. obč. reda v obsegu svojega okoliša poskrbeti vse opravke, ki spadajo k upravnemu okolišu politične okrajne oblasti. To se naznani dr. Antonu Brumu z odlokom dne 13. septembra 1908 št. 33.384.

Česar se je prosilec dr. A. Brumen bal, se je v resnici potem v nedeljo na večer vprilo mestne policije zgodilo.

Pridrvela je v spremstvu dveh redarjev množica razgrajajočev, blizu 300–400 ljudi pred njegovo hišo, obstala pred hišnimi vrati, kričala in s palicami vihtela proti stanovanju, v katerem je bila samo njegova žena in otroci v starosti 1 tedna do 6 let navzoči. Vsi ti so bili skrajno prestrašeni. Nekdo izmed komplotantov je vrgel steklenico črnila proti zidu, tako, da se razletela ter zid, okno in tablo umazala. Mestni redar Marinc, ki je stal blizu tega dejanja, komaj par korakov oddaljen, izgrednika ni aretiral.

Vsa ta hudodelstva ima pa na vesti c. kr. okrajni glavar dr. Weiss pl. Schleussenburg, ki mestnemu županu I. Ornigu na ljubo ni hotel ustreči zahtevi dr. Antona Brumna ter poslati orožnikov, ki bi varovali zasebno lastnino pred tolovajskimi napadi najete in pijane tolpe.

Kakor čujemo, se je dr. Anton Brumen pritožil na višjo instanco. Radovedni smo, kako bode višja in-

stanca to zadevo rešila.

Nekaj drugega pa se mora še posebej poudarjati. O izgredih, ki so se vršili dne 12. in 13. septembra t. l. v Ptuj, je prinesel graški »Arbeiter-Wille« obširno poročilo, ker je bil njegov poročevalec osebno navzoč.

To poročilo izrecno dolži, da je mestno redarstvo, pomnoženozredarji iz Maribora, Celja, Beljaka in Gradca, podpiralo nemške izgrednike, in da je celo napadlo romarje, ki so se vračali iz romanja v Ruše.

Gotovo je toliko, da »Arbeiter-Wille« nima vzroka stvari olupšavati v prilog Slovencev.

Neki drugi trik se je pa obnesel mestnemu županu izvršno. Mož je dobil baje nekaj grozljivih pisem in to mu je dalo povod, da je za nedeljo dne 27. septembra 1908 naročil, kakor se govori, 40 orožnikov, ki bi morali braniti mesto Ptuj pred slovenskimi napadi.

Gotovo je verjetno, da so se ta grozljiva pisma naročila za namenom, da se ljudstvu pokaže, kako velik vpliv da ima mestni župan.

Spominjamo se, da je pred mnogimi leti g. I. Ornig istotako ravnal z nekim grozljivim pismom, ki ga je pripisoval Slovenceu g. Aleksandru Pinteriču ter tega moža po nedolžnem spravi na obtožbo klop zavoljo hudodelstva nevarne pretnje, dočim se je kasneje izkazalo, da je dotično grozljivo pismo pisal ne Slovenec g. Aleksander Pinterič, ampak Ornigov somišljenik F. L.

To bi bilo moralo oblastvo vedeti in premotriti, predno se dovoli toliko orožništva za osebno varstvo g. I. Orniga. Včeraj so v resnici orožniške patrulje korakale po mestu semintja, toda kakih napadov ali spopadov ni bilo.

Pač pa je ptujska fakinaža porabila to priliko, da je v pretečni noči zopet vključil orožniških patrulj pobila sipe na »Narodnem domu«, na slovenski okoliški šoli ter na nekaterih hišah znanih Slovencev.

Prdrznost teh napadov se da sklepati iz dejstva, da so ti smrkolini svoje napade izvrševali skoraj šele proti jutru, in da so s tem precej časa imeli opraviti, ker poškodovane hiše in objekti ležijo precej narazen drug od drugega.

Te podatke izročamo s tem širni javnosti ter jih priporočamo v uvaževanje poklicanem faktorjem, posebno c. kr. okrajnemu glavarju dr. Weissu pl. Schleussenburgu ter cesarskemu namestniku grofu Claryju Aldringenu v Gradcu.

Od naših državnih in deželnih poslancev pa zahtevamo, da store svojo dolžnost, vsaj v toliki meri, kakor jo stori državni poslanec Malik v prilogi nemčurske fakinaže in podivjanih mestnih tolovajev.

Deželni zbori.

Gradec, 29. septembra. Posl. Roškar je utemeljeval svoj nujni predlog glede podpor vsled elementarnih nezdod prizadetim posestnikom v mariborskem, slovenskobistriškem in šentlenartskem okraju. Predlog se je izročil finančnemu odseku. — Deželni odbornik dr. Hofmann-Wellenhof je predlagal, naj se ustanovi v Gradcu za desni breg Mure druga meščanska šola, dočim je poslanec Sutter predlagal ustanovitev dekliške meščanske šole v Fürstenfeldu (deško meščansko šolo to mesteca že ima).

Celovec, 29. septembra. Posl. dr. Angerer je interpeliral zaradi samovoljnega sloveniziranja (?) krajevnih imen na Koroškem. — Posl. dr. Waldner je utemeljeval predlog zaradi podaljšanja Zilske železnice do Koč ter zahteval, naj da dežela v ta namen 200.000 K prispevka.

Inomost, 29. septembra. V tirolskem deželnem zboru so bili danes velikanski viharji, ker je zaradi neke protiklerikalne dijaške rabuke imenoval rektor Scala klerikalnega profesorja-poslanca Mayra breznaz-

čajneža in denuncijanta ter bi bilo za vseučilišče bolje, da se sploh posveti le politiki, ker ne zna vzgajati značajev.

Brno, 29. septembra. Deželni glavar grof Serenyi je predlagal nujno, naj proslavi dežela cesarjev jubilej s sledečimi ustanovami: za zgradbo dveh zdravilišč za jetične se naj dovoli 1 milijon kron; za prizidavo k javnim bolnišnicam v svrhu zdravljenja jetičnih se naj dovoli 300.000 kron; za zgradbo bolnišnice »Rdečega križa« se dovoli 200.000 K. Vsi predlogi so bili sprejeti.

Politični položaj.

Dunaj, 29. septembra. Uspeh današnjega ministrskega sveta je bil ta, da sta se ministra Fiedler in Prade že ponoči odpeljala v Prago, da posreduje pri svojih strankah. Vlada še vedno upa, da se situacija v češkem deželnem zboru pomiri brez nevarne krize. Odločitev prinese jutrišnji dan. Od tega dne je odvisna usoda Beckovega ministrstva, in sicer tako nemških, kakor čeških članov ministrstva. Ministrski predsednik namerava osnovati v češkem deželnem zboru permanentno komisijo za razpravljanje in reševanje v vseh narodnostnih vprašanjih.

Jezikovno vprašanje v Dalmaciji.

Zader, 29. septembra. Te dni so bili odposlanci strank pri namestniku Nardelliju, da sprejmo vladno izjavo o jezikovnem vprašanju. Jezikovni načrt je sedaj še tajen. Vsak delegat je dobil po en prepis načrta ter so ga vzeli le ad referendum, kar dokazuje, da niso vse stranke z njim zadovoljne. Delegatje so imeli nato konferenco ter določili svoje stališče napram osnovnim načelom v jezikovnem zakonu. Odgovor so izročili namestniku, ki ga predloži ministrskemu predsedniku. — Vladni načrt je v sedanji obliki za Hrvate nesprejemljiv, ker temelji na principu, da mora veljati italijanščina za drugi deželni jezik.

Zagreb, 29. septembra. Ban Rauch je baje prošil ministrskega predsednika Wekerleja, naj mu da še poldrugi mesec časa, da v tem času z zapiranjem opozicionalcev terorizira volilce. Potem bo sklical in takoj razpusti sabor. Pri novih volitvah bo zapiral kandidate opozicije ter jih vtikal v preiskavo, da ne bodo mogli kandidirati, dokler ne bodo volitve končane.

Bolgarsko-Turški konflikt.

Sofija, 29. septembra. Avstro-Ogrska je predlagala kot posredovalka med pripravljajočima se državama sledeče: Bolgarija naj takoj napravi na železnica status quo. Ko se to zgodi, začne se pogajanja zaradi odkupa železnice. Danes so bile v Sofiji konference vseh voditeljev parlamentarnih strank. Splošno se je konstatiralo, da je knez vsled svoje ga odločnega nastopa zelo pridobil na populariteti. Vlada izjavlja, da ne misli nikoli vrniti orijentalne železnice. Vsled položaja je knez prekinil svoje potovanje po Evropi ter se vrne Sofijo. — Rezervna generala Marinov in Zončev razširjata poziv, naj se snujejo v vseh mestih in vaseh odbori, ki naj pripravljajo vse potrebno za neodvisnost Bolgarije.

Hrvaško-srbska koalicija

Budimpešta, 29. septembra. Izvrševalni odbor hrvaško-srbske koalicije je razpravljal o bodočem postopanju delegatov hrvaško-srbske koalicije v delegacijah. Hrvaški delegatje bodo v prvi vrsti spravili na razgovor razmere v Bosni in Heregovini. Na dan 21. oktobra se skliče koalicija v Zagreb k plenarnemu zborovanju, ki se mu pripisuje velika važnost. Pripravlja se spomenica, v kateri se bo dokazalo, da vlada prezira ustavo, ne skliče sabora ter se ne briga za narodovo voljo. Spomenica pa bo poučila inozemstvo tudi o položaju zaradi »velikosrbske propa-

gande« zaprtih in o postopanju sodnikov na Hrvaškem.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 30. septembra.

— Slovenski trgovci in obrtniki so včeraj poslali uredništvoma obeh slovenskih dnevnikov v Ljubljani vlogo proti priobčevanju inseratov ljubljanskih nemških tvevk. Upravištvu »Slovenskega Naroda« je že pred enim tednom iz svoje lastne iniciative ukrenilo vse potrebno. Med podpis na gori omenjeni vlogi pa opažamo med 55 imeni 31 slovenskih trgovcev in obrtnikov, ki v slovenskih listih ne inserirajo nikdar ali zelo redko. Ako upravištvu »Slovenskega Naroda« v škodo listov odklanja inserate ljubljanskih nemških tvevk, bi bila dolžnost slovenskih trgovcev in obrtnikov, da nadomestijo listu izgubo s svojimi inserati — v svojo korist!

— Zopet zaplenjeni. Tudi včerajšnja številka našega lista nam je bila zaplenjena. Zasegli so nam celo vrsto notic, čisto mirno in stvarno pisanih notic, v katerih nismo poročali ničesar drugega, kakor suha dejstva. To zaplenjanje je pač mogoče samo sedaj, ko ni ne državnega, ne deželnega zbora. Tako neprestanih konfiskacij še ni bilo. Iz teh konfiskacij razvidi javnost, da že ničesar več pisati ne smemo; prosimo občinstvo in zlasti cenjene svoje sotrudnike, naj s tem računajo.

— Češka poslanca gg. Klofač in Buřival sta bila včeraj v Ljubljani, da se informirata o zadnjih dogodkih. Konferirala sta z županom Hribarjem in raznimi drugimi politiki in dobila dobrih in zanesljivih informacij, tako glede postopanja vlade, kakor glede postopanja vojaštva in orožništva. Poslanec Klofač je član delegacije in bo v delegaciji govoril o ljubljanskih razmerah.

— Kamnik — Ljubljana. Iz Kamnika se nam piše: Danes, dne 28. t. m. je bral g. dekan Lavrenčič z veliko asistenco slovesno mašo zadušnico za narodna mučenika Ivana Adamiča in Rudolfa Lundra. Združeni narodni pevci so zapeli v župni cerkvi dve žalostinki. Pred cerkvijo se je g. župan v imenu g. učitelja Emila Adamiča ter cele v tugo zavite slovenske domovine zahvalil vsem narodnim društvom v Kamniku in vsem Kamničanom za obilno udeležbo pri tej maši, kakor pri pogrebu narodnih žrtve, kamor so se bili Kamničani pripeljali s posebnim vlakom. Kmalu po tem je bila občinska seja, pri kateri se je po primernem županovem nagovoru in predlogu soglasno sprejela sledeča resolucija: Mestni občinski odbor kamniški izreka svoje največje ogorčenje nad pobalinskimi od varstvenih organov neoviranim napadom na mirne udeležence Ciril in Metodove skupščine v Ptuj, kakor na Slovence v Celju in Mariboru, protestuje proti neupravičeni uporabi vojaške sile in orožja proti ljubljanskim Slovencev, zahtevajoč povsodi enako stroge in pravične preiskave in obsodbe krivcev v vseh teh mestih, ter se pridružuje občnemu žalovanju vseh pravičnih ljudi po nedolžnih žrtvah v Ljubljani. Županu se naroča, da o tej resoluciji obvesti ljubljanski mestni zastop in vlado. Obenem se je soglasno sklenilo podariti za spomenik Lundrov in Adamičev 50 K in za oskrbo ranjenecv od dne 20. t. m. 100 K. Meščanska korporacija kamniška pa je v isto svrhu podarila 100 K za spomenik in 100 K za oskrbo ranjenecv v imenu kamniških meščanov. Gospa dr. Krautova in gospodična Albina Kočvarjeva sta končno v isti namen pri podpisovalkah protesta narodnega ženstva nabrali znesek 70 K. Vse vsote so se odposlale združene narodnemu odboru v Ljubljano. Danes je Kamnik še v črnih zastavah. Nemški in dvojezični napisi so izginili vsi iz zasebnih hiš, samo »Pulverschleiss« dela žalostno iz-

jemo kot zadnja klaverna priča nekaj tu vsemogočnega nemčurstva.

— Občinski svet slovenske občine Kranjska gora je v svoji seji dne 27. septembra 1908 glede dogodkov v Ljubljani sprejel sledečo resolucijo: Občinski odbor občine Kranjska gora se zgraža nad nečloveškimi dogodki dne 20. septembra 1908, vsled katerih ste padli po nedolžnem kot žrtvi dve človeški življenji, in vsled katerih je bilo težko ranjenih več ljudi. Tudi mora najostreje in z globokim ogorčenem obsoditi vsako nepostavno in nepremišljeno rabo tistega orožja, ki je namenjeno našim državnim sovragom, nasproti lastnim sinovom, osobito ako se to godi od neizkušenih in našemu narodu neprijaznih poveljnikov, in pozivlja vse poklicane činitelje, da z vso strogostjo postopajo napram krivcem v smislu osnovnih državnih zakonov, ki zagotavljajo enakost vseh državljanov pred zakonom. S studom in odločnostjo zavramo zlobno in lažnivo pisavo nemških listov in izrekamo vsem našim voditeljem in osobito občinskemu svetu ljubljanskemu in njegovemu načelniku svoje priznanje in zaupanje, ter prosimo naše narodne zastopnike, da delajo z vsemi močmi, z vso energijo na to, da nedolžna kri ni tekla nekanonovano, in da iz te krvi vzraste gospodarska osamosvojitev našega naroda. Resolucija se enoglasno sprejme.

— Občinski svet glavne občine Rakek je v svoji seji dne 26. septembra 1908 soglasno sprejel nastopno resolucijo: C. kr. deželna vlada se pozivlja: 1. da glede na žalostne dogodke v Ljubljani dne 20. t. m. poskrbi razžaljenemu, Najvišjemu prestolu zvesto vdanemu slovenskemu narodu popolno zadoščenje s tem, da zahteva pri c. in kr. vojaškem oblastvu in pri c. in kr. nadsodnji v Ljubljani najstrožjo preiskavo proti onim vojakom c. in kr. 27. pešpolka in c. in kr. 5. dragonskega polka, ki so kruto kršili predpise c. in kr. avstrijskega službenega reglema; 2. da istim potom preišče vzroke, ki so vodili c. in kr. poveljstva pri izvolitvi častnikov-poveljnikov in pri c. in dragonskem polku pri določitvi moštva za asistenco, ki so bili vsi že prej znani kot nasprotniki Slovencev; 3. da vpošlje vsem onim nemškim avstrijskim časopisom, ki so ljubljanske dogodke izza časa izgredov popisovali edinole v dobro nemškega ljubljanskega prebivalstva, Slovence pa nasprotno blatili ter jih slikali kot najkrvoželnejše roparje in s tem ne samo doma, ampak tudi v mednarodnem prometu jim škodovali na ugledu in s trgovskega vidika tudi v gmtnem oziru, — uradno popolnoma nepristranski in resnice vseh teh zadnjih dogodkov osvetljujejoči popravek, ki naj se v omenjenih listih po predpisu § 19. tiskovnega zakona ponatisne; 4. če pa c. kr. vlada iz kateregakoli vzroka ne bi mogla ali ne bi hotela zadostiti točkam te upravičene resolucije in pripomoči svojim slovenskim državljanom do prejšnjega ugleda, — izjavlja občinski svet glavne občine Rakek, da ne more imeti nadalje zaupanja do te c. kr. deželne vlade. — Nadalje je poročal župan, da je odredil, da se bodo brale zadušne maše za nedolžni žrtvi Adamiča in Lundra, in sicer 28. t. m. na Rakeku in v četrtek 1. oktobra na Uencu pri Rakeku ter prosi, da se je udeležijo polnoštevilno vsi občinski svetniki in odborniki. Dalje je poskrbel, da se bodo razobesile v znak sožalja v teh dnevih črne zastave po celi občini. Sklenilo se je tudi darovati za ranjence 30 K in za spomenik 30 K. Končno se sklene, da se imajo vse javne dvojezične table takoj premeniti v samoslovenske. Vsa poročila in sklepi so bili soglasno sprejeti.

— Protestni shod na Vranskem. V nedeljo, dne 27. t. m. se je vršil tu ob mnogobrojni udeležbi zavednih Slovencev in Slovenk protestni shod radi tolovajskih napadov nemškutarke fakinaže na mirne Slovence v Ptuj, Celju, Mariboru in v Ljubla-

ni. Shodu je predsedoval graščak g. Fr. Sehnar, zapisnikar pa je bil izvoljen notarski kandidat g. Košenina. Prvi govornik, učitelj gosp. R. Vrabl, je obširno poročal o sirovih in podivjanih činih nemškutarske sodre v gori omenjenih mestih na Štajerskem in prešel potem k poročilu o nasilnih in krvavih dogodkih v Ljubljani, kar je zbudilo v ljudstvu nepopisno ogorčenje. Ko je gospod Vrabl govoril s povzdignjenim glasom o sveti zemlji, ki krije po nedolžnem ubiti slovenski žrtvi, ko je rekel, da blagoslovja pota uboge neveste, ki ji je kruto orožje nemških vojakov iztrgalo najdražje in najmilnejše bitje na svetu, prebledeli so obrazi navzočih, in rosne so postale njih oči. Kako je bilo pri srečanju, ki so zopet iz nekih ozirov stali zunaj pri oknu, dasi je bilo v dvorani še dovolj prostora, ne vemo. Ko bi nam dopuščal čas, napisali bi članek o narodni zavednosti onih, ki so ponosni na svojo akademsko izobrazbo in o narodni zavednosti preprostega ljudstva. Kdor v današnjih kritičnih časih javno ne pokaže svoje narodne odločnosti, pač ne sme biti užaljen, ako zakličemo: tužna nam majka, ne rodi nam več takih sinov. Govornik g. dr. Karba je ostro kritikoval postopanje vlade napram zatiranemu slovenskemu narodu, ki je vedno zvesto in vdano sužnil očentjavi Avstriji, katera mu za vse to pošilja v plačilo v jub. letu nemške vojske, da strejlajo slovensko ljudstvo, kakor zajce. Najstrožje je obsojal krajne šolske svete, občine itd., ki še vedno tlačanijo nemškemu birokratizmu. Nadalje je pozivljaval govornik navzoče k gospodarski samoosvoji, ki bo najzanesljivejša in najizdatnejša orožje proti nemškemu nasilstvu. Stud. phil. g. Fr. Šlibar je prebral nato sledečo resolucijo, ki je bila z velikanskim navdušenjem soglasno sprejeta: 1. Na shodu dne 27. t. m. zbrani Slovenci in Slovenke ogorčeni protestirajo proti nasilnim in tolovajskim napadom nemškutarske fakineže na mirne Slovence v Ptuj, Celju, Mariboru in v Ljubljani. 2. S studom obsojajo postopanje nemških vojakov, ki so zakrivali, da je škropila slovenska tla nedolžna slovenska kri in izražajo stolnemu mestu Ljubljana svoje globoko sožalje. 3. Vladi, ki je v teh kritičnih dneh pokazala vso svojo nesposobnost čuvati mirne Slovence in jih braniti pred tolovajsko drhaljo, izražamo ogorčeni svojo popolno nezaupnost. 4. Pozivljamo vse slovenske politične stranke, da za narodne interese složno in brezobzirno nastopajo proti Nemcem — na celi črti.

— Vse taje! Slavno uredništvo! Z ozirom na notico pod naslovom: »Skrajna sirovost c. kr. profesorja« v večerni izdaji našega lista z dne 26. septembra 1908 št. 225 natisnjeno, prosim, sklicevaje se na paragraf 19. tiskovnega zakona, da sprejmete tale popravke: »Ni res, da bi se bil, kakor mi očita omenjena notica, v šolskih prostorih izustil: »Nun werden es die verfluchten Schweine genug haben.« temveč je resnica, da niti tega, niti kaj sličnega proti nikomur, bodisi v šolskih prostorih ali drugod, govoril nisem. Spoštovanjem Josip Vesel, profesor na ces. kr. umetno-obrtni strokovni šoli.

— Slovenski visokošolci hodijo le deloma na visoke šole v Pragi, večina študira še vedno samo na Dunaju in v Gradcu. Priporočamo jim poleg Prage posebno še Krakov. Tudi dekletom, želim višje izobrazbe, je Krakov priporočati. Kdor želi kakih pojasniti, naj se obrne na gosp. dr. Leop. Lenarda.

— Iz Sorazice se nam piše: Tudi pri nas smo storili, kar zahteva slovenska narodna čast. V noči od 26. do 27. t. m. so s trških tabel izginili nemški napisi. V znak sožalja smo razobesili črne zastave. Sadržica ne bo nikdar več videla nemških napisov.

— Deželni šolski svet je poslal šolskim vodstvom ukaz, naj na mladino vplivajo, da bodo slovenski dijaki še nadalje kupovali tudi pri Nemcih. To je naravnost nečuvstvo in upamo, da se bodo zaradi tega v prihodnji seji deželnega šolskega sveta slovenski člani primerno oglašili.

— Nemški schulverein je v slovenskih Lazah na kočevski meji ustanovil nemško šolo. »Slovenski Narod« je dvakrat opozoril na to nevarnost, a brez uspeha. Danes je ustanovitev te šole dognana stvar. Schulverein je v Lazah vzel dve sobi v najem, kjer se nahaja nemška šola z daj provizorno, prihodno spomlad pa bodo gradili šolsko poslopje. To je sad naše letargije.

— Eger v Trebnjem. Piše se nam: Dr. F. Egerja smo pričakovali v nedeljo zvečer na kolodvoru. Mož se ni prikazal iz vagona. Menda se je iz strahu odpeljal v Novo mesto. Izmed čakajočega občinstva na kolodvoru se je slišalo: »Tukaj ni Trefen, ampak Trebnje! Kje je dr. Eger? Kje je naš lovec?« Škoda, da ni prišel grof Barbo že ta večer, nego šele

v ponedeljek zjutraj v Trebnje; v nedeljo bi bil videl, kakše neresnice je trobil v svet o »miru« in »brezbrižnosti« na deželi.

— Nekaj veselega v teh resnih časih. To vam je bilo smešno do nedelje v Radovljici. Noč ima svojo moč in vzela je nemški napis tvrdke Otto Homana v Radovljici. Neki gospod, drugače jako kratkoviden, zapazi to in jo odkoraka urnih korakov k orožniški postaji, zahtevajoč, da naj se takoj poizveduje po tobožnih zlikovcih. Tako so se trudili ubogi orožniki, povpraševali in letali okrog, a zaman. O zlikovcih ne duha ne sluha. Slučaj nanese enega orožnikov k g. Homanu, kateri sedaj šele o tej zadevi povprašan pove, da je odstranil napis on sam. Govori se, da je ta neki — gospod okrajni komisar Kordin. Hudobni ljudje so potem pravili, da je vsled tega krasni obrazek gosp. Kordina trpel škodo. Svetoval bi mu, naj si ga sedaj namaže in drgne z lepotečnimi sredstvi, ki jih ima gotovo dosti v zalogi. Na koncu si je dovoljujem doprinesti mu naše ponižne, a iskrene in srčne čestitke k temu dokazu njegove izvanredne bistroumnosti, in vname za sveto nemško stvar.

Hudomušnež.

— Posnemanja vredno. Neki trgovec, priprost mož v Poljanski dolini, v oselskih hribih, je bil odjemalec neke firme v Ljubljani, ki je bila veljala za slovensko. Pismo je naročil prejšnji teden zopet blaga. Ko je mož bral v listih, kaj in kako se godi v Ljubljani in da je dotična firma nemškutarska, je mož pohitel na dve uri oddaljeno pošto ter brzojavno odpovedal naročbo. Tako dela preprost mož, prava slovenska korenina.

— Tudi Poljanska dolina ni zaostala. Ko se je izvedelo o grozodejstvih nemških kulturonošev v Ljubljani 20. septembra, je tudi našemu prirostmu ljudstvu zavrela kri ter dajalo duška natrpejšim izrazom stiskaje pesti. Kakor drugod, tako so tudi tukaj izginili nemški napisi po občinskih deskah in drugod. Ljudje pravijo: če gremo mi med Nemce, se moramo naučiti nemški, naj se še Nemci nauče med nami slovenski. Res, tako naj bo! Kakor drugod, tako je tudi v naši dolini zvonilo na dan pogreba nedolžnih žrtvam pri župnih cerkvah, kakor tudi pri podružnicah. Tudi pri pogrebu je bila dolina častno zastopana. Krepko naprej za svobodo in pravice našega naroda!

— C. kr. pošta v Divači. Piše se nam: Prizadeti trgovci apeliramo na slavno c. kr. pošto ravnateljstvo, oziroma na c. kr. priv. zastopstvo južne železnice, da ukrene potrebne korake na kompetentnem mestu glede naših poštnih pošiljatev, ki dospelajo z jutrajšnjim vlakom iz Pulja, da bi se iste toliko časa ne »sušile« na peronu južne železnice, ter da bi se shranile v prostoru za to pripravljenem in ne puščali zunaj na planem. Plačujemo davke, mi plačujemo občinske in državne stroške ter imamo pravico zahtevati, kar nam gre. Zakaj pa ne pritisne ter nagne vse sile južna železnica ter sploh vse občinstvo ter prisili pošto si zgraditi svoje poslopje, kjer se bode vse lahko ohranilo? Zakaj se morajo naši zaboji peči na soncu, da tam izhujšajo, ter da se tam iz njih kote gosi. Državni in deželni poslanci zganite se. Poštni erar naj si svojo hišo sežida ter tam naj koti svoje stenice, ter naj živi s svojim grozdljem gosi, ne z našim! Ali misli slavnj poštni erar, da, ako izkorišča svoje uslužbenice, to je uradnike s tem, da jih prisili, da morajo po nočni službi zopet delati, zvečer ob 7. uri 50 minut takozvano »aushilfe«, da sme tudi naše pošiljatve zanemarjati? Ne, vara se, močno se vara! Toliko časa ne bomo odnehal, dokler ne pride enkrat red na to divaško pošto, namreč da sistemizirajo mesto četrtga uradnika ter da si napravijo svoje poslopje, kamor shranijo poštno pošiljatve ter obvarujejo te pred solncem in dežjem. Toliko v znanje poštni direkciji, državnim in deželnim poslanecem.

— Volitev učiteljskega zastopnika v okrajnem šolskem svetu okoli Celje se vrši dne 22. oktobra t. l. v Celju. Dosedanji večletni zastopnik, celjski nadučitelj A. Gradišnik, je namreč, kakor se nam piše iz celjskega okraja, odločil svoj mandat. Učiteljstvo omenjega okraja naj pač dobro premisli, koga poveri v bodoče za važno to misijo. Časi so resni!

— 1. april v Hrastniku se mora nazvati zadnja nedelja. Kot sem že poročal, se je raztrosila po Hrastniku smešna vest, da pride semkaj 300 Sokolov razbijat glažuto, kemično tvornico, nemško šolo i. dr. Baje si je dovolilo to šalo neko narodno dekle v Ljubljani, ki se je ponorčevala iz svoje tukajšnje prijateljice. Politična oblast seveda nima drugega dela, kot da se usede na lina-

nice: domače orožništvo (4) je v »Beretschaft«, od drugod so nam pa poslali v pomoč še 7 orožnikov,* ki stražijo in čakajo na postaji Sokolov. Smeje se ves Hrastnik. Vendar ima tudi ta šala svoje žalostne strani: zdi se nam, da hoče politična oblast na vsak način nemire v Hrastniku, ki je do danes popolnoma miren. Dalje vemo od najzanesljiveje strani, da imajo v glažuti pripravljeno gorče steklo, železne žareče droge, v kemični tovarni lonce blata, da »sprejmejo Sokole«. Ali tega slavno orožništvo noče vedeti in slišati?! Slavna politična oblast naj tja pošlje svoje orožnike, če ima še toliko denarja, nas naj pa pusti v miru! Če pojde tako naprej, bo končno res vzkipele. Blamaža, ki jo je doživela politična oblast v Hrastniku, je menda edina te vrste. Kako se more verjeti tako bedastim govoricam, je neumljivo. Čudovite pojme imajo o Sokolih naši nemčurji. Mislijo, da so turnarji razbijajoči, reparji i. dr. Sokoli imajo druge cilje, resnejše delo in za hrastniške nemčurske pokveke se zmenijo toliko, ko za lanski sneg. Tem smešnejše je zato, da se vsede na te limanice vlada, ki je poslala na Hrastnik celo svojega komisarja. Seveda zahtevamo, da plačajo vse te stroške Wiltchnigg Amar e tutti quanti — ne pa zopet ubogi delavec in kmet.

— Politična oblast v Celju in trboveljska občina v službi hrastniških nemčurskih piscev. Pretekli teden je poslal bivši nadučitelj sulferajnske šole v Hrastniku, Tancer, v Hrastnik nekaj letakov, kjer dolži tukajšnje nemške kolovodje, zlasti Amerja, Bössnerja in Wiltchnigga, raznih umazanosti v upravi nemške šole. Imenovani so se koj podali v Celje ter tam denuncirali popolnoma nedolžne ljudi, da so le-ti izdali nedolžni pamflet, dasi je na njem natisnjena tiskarna (Bamberg & Kleinmayr) in »als verantwortlicher Herausgeber Tanzer l. r.« Okrajno glavarstvo je nemudoma poslalo po dva orožnika na osumljenca, da jih zasljišijo, izkazala se je kajpada nedolžnost. Vprašamo slavno politično oblast, ali hoče nastopiti v resnici v naročilu umazanih hrastniških nemčurjev? Ali je to v njenem interesu?

A najlepše se pride: Pred dobrim tednom so se afisirali po Hrastniku znani letaki z vsebino: Slovenska deca spada v slovensko šolo. In kaj se zgodi? Trboveljska občina, oziroma njen župan Vodusek, c. kr. šolski nadzornik, je ukazal na željo Amerja občinskemu stražniku, da strga dotične letake — in redar je to storil v družbi dveh orožnikov tudi na privatnih hišah. Za Boga, ali je trboveljska občina še slovenska?! Če je prišel dotični ukaz od okrajnega glavarstva, bi bila sveta dolžnost županova, da bi vložil energičen protest proti temu ukazu. To bi moral storiti. Zadeva je vzbudila v Hrastniku silen vihar ogorčenja. In kako ne? Zahtevamo od naših narodnih zastopnikov v občinskem odboru, da interperirajo pri županu. Te razmere se morajo spremeniti. Župan naj ne bo sluga kemičnih in drugih gospodov, temveč resen slovenski župan. Še pridemo, da pokažemo, kam pivemo!

— Poziv občinstva! Slovenski reditelji so že v soboto izdali oklic, naj občinstvo častnike in vojske popolnoma pušča v nemar. Prosim, da ta oklic občinstvo brezpogojno vstopa. Sveta dolžnost vsakega Slovence je, pokoriti se temu pozivu, ki je izšel iz dobro premišljenih vzrokov. Le ako se bo občinstvo temu oklicu brez izjeme pokorilo, so mogoči nadaljni uspehi. Vsak naj torej v tem smislu vpliva na svoje znanost.

— Na znanje c. kr. državne pravdnosti v Ljubljani. Odgovorni urednik našega lista je prejel pismo, ki se med drugim glasi tako-le: »Štovani gospodine! — One osebe, koje su u istražnim zatvoru kod velikog suda u Ljubljani, nisu ništa krive niti su šta učinile. Bili so u blizini moje, gdje sam ja sam bacao kamenje u prozore i oružništvo, a oni so samo gledali mirno i ništa niso krivi. Prišegam, da su ti ljudi nedužni, jerbo sam ja glavni krivac. Ovo učinim zato, jerbo sam ja na slobodi... Dužnost je to moja, da saobdim Vama ovo i tražim, da metnete odmah u javnost moje priznanje, da se spasi ovih 5, što su zatvoreni usudi. Horvatić Josip, brijački pomoćnik.« Pismu je priložena izjava treh svedokov, ki irpičujejo, da je Horvatić v njihovi navzočnosti svedčano izjavil, da je pektorica, ki je zaprta na sodišču nedolžna.

— Prvi sad kongresa slovenskih častnikarjev v Ljubljani. Med tem, ko vse avstrijsko nemško časopisje nesramno laže o ljubljanskih in drugih demonstracijah ter blati vse, kar je sploh slovenskega: so vsi slovenski listi pisani popolnoma objektivno in vsaj nekoliko nam prijazno. Poljski listi n. pr. prinajajo vsak dan brzojavke in tudi uvodnike, kjer po-

udarjajo. da hočejo imeti Nemci povsod absolutno pravico postopati, kakor dosedaj, pri izgredih pa dvojno mero! »Dzien-nik Polski« med drugim jako ostro nastopa proti ministru Pradeju, češ, ne to, kar se je v Ljubljani »baje« Nemcem pripetilo je »nekaj nenavadnega«, ampak to se mora brezpogojno obsojati, »da si upa aktivno službe minister v takih izrazih nastopiti zoper osrednjo vladu!« Nadalje misli omenjeno glasilo, koje se še-le po konferenci v Pragi intenzivno bavi z vseslovenskimi zadevami, da bode imel državni zbor, akoravno se snide šele 23. listopada rešiti nebroj interperacij radi najnovejših dogodkov na jugu in na severu!

— Pomoč našim trgovcem za njihovo samostojnost. Geslo »Svoji k svojim« je jako lepo in se kaj hitro izgovori — ali dovršiti ga do sledno do pravega konca ni tako lahko! Vsega priznanja vredne namigljaje je zabeležil »Narod« v eni zadnjih števil, kjer poziva naše kupce in trgovce, »naj bodo vstrajni, postrežljivi, dosledni in naj ne pretiravajo cen pri svojem blagu itd.« To je vse prav lepo in hvalevredno! — Mi bi pa opozorili pri tej akciji še na eno najvažnejših okolnosti: naš mali trgovec in prekupec je namreč navezan na kredit velikega, nemškega trgovca, od kojega dobiva svoje blago! Da malega trgovca osvobodimo nemškega kredita — moramo mu preskrbeti denarno pomoč pri domačih novčnih zavodih in posojilnicah, kar naj bi naši domači zavodi vzeli na blagohotno znanje! — Drug imenitni faktor pa je v tem oziru naše narodno ženstvo, koje kaj rado zahaja v nemške prodajalne, »češ tam dobi za eno in isto ceno lepše in boljše blago!« Vsa boj pa zahteva vedno nekoliko postrževanja in tudi tega so zmogljive naše narodnjakinje!

— K nedeljskim dogodkom se nam iz Šiške še poroča: Zaradi pobijanja okraj na sulferajnski šoli so bili aretirani: Josip Bertoncelj, Leopold Luček in Viktor Oblak. Vojaki 27. pešpolka so se zaprli proti prepovedi gostilničarke v Ančnikovo gostilno. Prošli so, ko je prišla orožniška patrulja, orožniškega stražmojstra s povzdignjenimi rokami da jim da asistenco, ki jih naj spremi v Ljubljano, češ da drugače ne zapustijo hiše. Orožniški stražmojster jim je rekel, da so vendar vojaki, da jih je precejšnje število ter da lahko brez asistencie odidejo, ker itak ni nevarnosti. A v kljub temu slednji niso hoteli zapustiti gostilne toliko časa, da se jih je orožniški stražmojster usmilil ter poslal v Ljubljano po orožnike, ki so spremili vojske domov. Priče so na razpolago.

— Zaslišal je danes vojske, ki so bili udeleženi pri dogodkih pretekli teden, preiskovalni sodnik. Pri zaslišanju je bil navzoč nadporočnik Haller.

— Poročnik Mayer se je danes zjutraj ob 6. pripeljal iz Gradca v Ljubljano in sicer na ukaz vojne ministrstva, da ga v Ljubljani zaslišijo ne samo vojske, marveč tudi civilne oblasti. Spremljalo ga je orožništvo.

— Zahtevamo, da se takoj zasliši kot pričča g. poslanec dr. Pero Magdič, ki je stanujoč pri »Lloyd« nasproti hotela »Union«, videl nezasišlan dogodek, ki se je ponoči ob 11:50 doigral pred »Unionom«.

— Trdka Ant. Krisper je prepravila deželo s cirkularji, v katerih priporoča različno špecerijsko blago. Ti cirkularji so pisani v slovenskem jeziku. Glede sladkorja pravi trdka v tem cirkularju, da so cene padle in ponuja sladkor 100 kg po 74 K 75 v. Glede cene sladkorja konstatiramo, da je »N. Fr. Presse« dne 29. septembra priobčila oficialno naznanilo sladkornega kartela, da ostanejo cene kakor doslej. Trditev Krisperjevega cirkularja, da so cene padle, je torej flagrantna neresnica, navadna izmišljotina. Čemu je tvrdka Krisper vrgla v svet to gorostasno neresnico, da so cene sladkorja padle, čemu bega s to neresnico vso trgovino na Kranjskem. Pogled na njen cirkular in na občne cene dne 29. septembra nam daje na ta odgovor. Trdka Ant. Krisper velja 100 kg sladkorja po cenah 29. septembra 75 K 10 v. Po tej ceni dobiva sladkor na Kranjskem edino-le tvrdka Krisper, ker je največji odjemalec in ima vsled tega izredno visok rabat. Drugi trgovci morajo sladkor znatno dražje plačevati. Ta sladkor, ki velja tvrdko Krisper samo 75 K 10 v, ponuja ta tvrdka sedaj po 74 K 75 v, torej pod lastno ceno z izgubo 35 vinarjev pri vsakih 100 kg. Kupčija s sladkorjem je sama na sebi jako slaba, vsled tega, ker obstoji kartel izdelovalcev sladkorja in kartel ne pušča trgovcem skoro nobenega dobička. Če bi drugi trgovci sladkor mogli dobi-

vati po tisti ceni, kakor Krisper, bi imeli komaj 90 vinarjev dobička pri 100 kilogramih. Postopanje tvrdke Krisper je s trgovskega stališča skrajno nehonetno, kajti če trgovce prodaja blago pod lastno ceno in z očitno izgubo, potem ga morajo voditi pri tem posebni nameni. Na Nemškem imajo postavu, po kateri se tako početje kaznuje tudi z zaporom. Pri nas te postavice ni in zato sme tvrdka Krisper prodajati sladkor tudi z izgubo če hoče. Lažnjavih vesti o trgovskih cenah pa tudi pri nas ne smenihčera raznašati, ne tvrdka Krisper, niti kdo drugi. In taka lažnjava vest, ki je v stanu, zbežati vso trgovino na Kranjskem in spraviti vse druge trgovce s sladkorjem ob dobro ime, je trditev Krisperjevega cirkularja, da so cene sladkorja padle. Na Dunaju se v slučajih, da kdo o borznih cenah raznaša lažnjive vesti, takoj kazensko postopa. Ali je pri nas mar druga pravica kakor na Dunaju?

— »Kranjska hranilnica« ni deželna, kakor nekateri med ljudstvom mislijo, ampak je popolnoma privatno podjetje, ki nima nobenega stika z deželno upravo.

— Afera pred »Unionom«. Snoči ob 1/2 12. so se doigrale razne burne afere pred hotelom »Union« med častniki in občinstvom. Podrobnosti ne moremo priobčiti, ker bi itak vse to bilo na pisano samo za državno pravdnostvo. Zabeležimo samo gola fakta, da so bili aretirani urednik g. Štefe ter akademika Poženel in Kreč. Urednika Štefeta so takoj po aretaciji izpustili, oba akademika pa so odvedli na sodišče.

— Izbruh nemške kulture v Borovljah. V nedeljo, dne 27. t. m., peljali so se zvečer spodnjekoroški Slovenci od slavnosti v St. Jakobu s večernim vlakom domov. Veliko navdušenje je bilo med njimi, kajti dobro so si ohranili v srcu lepe besede raznih govornikov, ki so nastopili pri slavnosti, a krepko je povzdignilo radost in navdušenje tudi dejstvo, da smo Slovenci opustili stari greh, neslogo, da nismo več razcepljeni, ampak bratje, ki hočemo stopati skupno, ne glede na stranke, ramo ob ramo v boj za naše svete, slovenske pravice. Kdo bi se pri tem čudil, da so dajali svojem navdušenju v krepkih živio-klicih duška in da so prepevali tudi v vlaku lepe slovenske pesmi? In to je bil povod, da je manjkalo le za en las, in tekla bi zopet slovenska kri — tokrat na Koroškem. Na postaji v Svetni vasi se je koncentrirala nemška, ali bolj nemčurska drhal borovskih pilejev in drugih »velikih« gospodov, ki so se, okoli 50 po številu, vračali z lova. Tem ni bilo kaj po volji, da so Slovenci, ki so izstopili v Svetni vasi, pozdravili še zadnjič z vlakom odhajajoče sobrate z živio klici. Začeli so hajlati, da je kar grmelo, ter se mogočno spravili na kup Slovencev, ki so se peljali v Podgoro, oziroma v Borovlje. Položaj je postal resen, a pričal bo dolgo o nemški kulturi, ki se je pokazala ravno v zadnjem času in o omiki teh ljudi. Nekega abiturijenta, ki se je drznil zadnji zaklicati: živio!, je ta kulturonošna drhal na mah obdala, ga obisipala z raznimi psovskami, kakor: smrkavec, usilve itd., porivala ga okoli ter skušala vreči na tla, kar se ji ni posrečilo. Eden izmed teh zverin mu je grozil s klofutami, drugi s palico, zopet drugi s puško. Najbolj so se potrudili pri tem ljudje, ki menjavajo svoje prepričanje kakor kača svojo kožo. Znan je širnemu svetu Činkovec, p. d. Damkov Foltej, znani pa naj postanejo po surovosti tudi Fugger, Krošic, Suklić itd. Čuditi se je le, kako se tu ni tekla kri. Srečno se je izmuznil v smrtni nevarnosti se nahajajoči abiturijent s pomočjo brata, ki mu je priskočil v zadnjem, odločilnem trenutku na pomoč, na vlak, ki bi se imel odpeljati v Borovlje. Kakih deset teh razgrajčev je vdrlo v voz, kjer so sedeli Slovenci. Ta so nadaljevali začeto delo, kajti začeli so izzivati in zbadata ne le navzočih na nesramne načine ne le navzočih, ampak tudi druge ljudi, ki sploh zraven niso bili. Le hladnokrvnemu držanju Slovencev se je zahvaliti, da se ni prišel hud boj, ki bi gotovo krvavo končal, in kako tudi ne, ko so imeli izzivati vsi ostro nabasane puške. Višek je prišel na postaji v Podgori, kjer so izstopili Slovenci, za katerimi se je potem ostro streljalo. Ko pade strel, zakliče eden izmed Slovencev v znan, da si hočejo to zapomniti: bravo. Odgovor od nasprotne strani je bil: »Halt! Maul, die zweite geht tiefer!« Meni je drugo kroglo. Slovenci so ostali mirni ter šli domu. Iskali si bodo pravice! Bratje! Slovenci! Kakor so pokazali žalostni dogodki v Ljubljani in ta v Rožu, hočejo nas imeti menda Nemci za tarče, v katere streljajo. A

(Dalje v prilogi.)

so to tiste pravice, o katerih se pravi, da so vsem narodom v Avstriji postavljene za jamčeno? Naj se nam pove, do kdaj se nič nismo vedeli o njih. Naj se ne čudijo potem oblasti, ako še enkrat vzkipi zatiranemu slovensku kri! Naša potrpežljivost je pri kraju!

— Slovenskim strankam pošilja nemške fakture tvrdka Mathian.

— Vse taje. Na podlagi § 19 tisk. zak. prošim za sprejem sledečega popravka: Ni res, da sem, kakor stoji v Vašem listu z dne 26. septembra t. l. št. 226, odpustil iz službe poslovodjo A. Dežmana brez vzroka le zato, ker je Slovenec. Res je sledeče: Dežman je hotel v terek, dne 22. t. m. popoldne delati, česar mu z ozirom na pogreb nisem dovolil. Nato se je odstranil in ni več prišel; zapustil je tedaj sam službo. V Ljubljani. 29. sept. 1908. S spoštovanjem Voltmann. Opom. ured. Gosp. Voltmann bi se rad norca delal, pa so časi prerenski. Seveda mu njegovega zatrdila ne bo nihče verjel.

— Občinski odbor v Gor. Logatcu je imel v nedeljo, dne 27. septembra, sejo, v kateri se je na predlog g. župana Punčuha soglasno sklenilo izreči mestni občini ljubljanski sožalje, da sta povodom krvavih dogodkov povzročenih od vojaštva padli dve nedolžni žrtvi. Na predlog gosp. župana se je tudi sklenilo pobirati po občini prostovoljne darove za ranjence. Dalje se je sklenilo na predlog g. Lenassija odposlati 50 kron družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani mesto venca na krsto nedolžnim žrtvam. Razdejanje dvojezične — nemško-slovenske — občinske deske pa se bodo nadomestila s samoslovenskimi. Občinski odbori, po tej poti naprej!

— Iz Litije se nam piše: Tudi pri nas orožništvo išče storilce, ki so nemške napise snemali, pa kakor se sliši, zamen. Ker je Litija na slovenski zemlji, hočemo tudi imeti same slovenske napise, dasi je še sredi trga nemški napis. Čuje se tudi, da dobimo še eno slovensko trgovino. Radovedni smo, ako bodo Slovenci podpirali slovenske trgovine ali vedno ostali pri starem, posebno pri svojem sosedu nemškutarju Elsnerju, ki se je izrazil: „Kolikor let že obstoji nemški napis na hiši, toliko časa bo tudi še ostal.“ Saj ni čudno, ker ga podpirajo trdni Slovenci domačini. Gospa Lebinger se je tudi v trgovini izrazila: „Sedaj so pokazali Slovenci, kakšne barabe da so.“ Vprašamo vas, ali niso bili vaši starši Slovenci, ali ne živite od Slovencev? Ali niso tudi vaši bratje in sestre potem tudi barabe, ker so Slovenci?

Na razstavi „Otrok“ v „Nar. domu“ vidimo razstavljen klavir edine narodne trvdke Alfonz Breznik v Ljubljani, Gradišče 11. Klavir ima jako poln, prikupljivo lep ton, najsolidnejšo notranjo konstrukcijo, trpežno mehaniko in je elegantno ter okusno zunanje opremljen. Omeniti je še patentovano pianissimo-tušilo (harfo), vsekakor praktična in potrebna iznajdba. Opozarjamo slavno občinstvo na to edino narodno trvdko.

„Glasbena Matica“. Vpisovanje v šolski moški zbor (dijaški zbor) se vrši jutri, v četrtek ob 1/7—1/8.

Slovensko gledališče. Sl. slovensko občinstvo opozarjamo, da bosta 1. in 2. oktobra zvečer zapored slovenski predstavi ter se igrata ruski igrokaz „Gospa majorka“ v četrtek za nepar-abonente ter angleška burka „Nioba“ v petek za par-abonente. Prva operna predstava mora biti zaradi potrebnih orkestralnih izkušenj v nedeljo zvečer. Narodno občinstvo ima priliko zdaj pokazati, da nam tujih predstav ni treba, ker imamo dovolj naroda za sabo, da moremo prirediti slovenske gledališke predstave vsak dan!

Tri častne nagrade, ki jih je pred meseci razpisalo „Splošno slovensko žensko društvo“ za tri najboljše slike iz otroškega življenja oz. za ilustracije slovenskih bajk ali narodnih pesmi, so dobili sledeči slovenski slikarji: I. darilo (100 K) prof. Saša Santel, akademični slikar, Pazin. — II. darilo (60 K) prof. Ivan Vavpotič, akademični slikar, Idrija in III. darilo (50 K) Hinko Smrekar, akad. slikar, Kranj. Tako je odločila jury, v kateri so bili gg. ravnatelj Ivan Šubio, akad. slikar Rihard Jakopič, akademični slikar P. Žmitek in šolski vodja J. Dimnik. Odlikovane slike je videti v razstavi „Otrok“.

Poročili se je danes dne 30. t. m. v cerkvi sv. Nikolaja na Mali Strani v Pragi g. dr. Egon Staré, odv. kand. in c. in kr. topničarski poročnik v rezervi z gospo Majo Heyrovsko, hčerko magnificence g. dr. Leop. Heyrovskega, profesorja rimskega prava in t. č. rektorja češke univerze v Pragi. Čestitamo!

Zrelostni izpit na tukajšnjem učiteljskem v jesenskem terminu so napravili sledeči absolventi in absolutinje: Fr. Golob iz Dob pri Kostanjevici, Leopold Kopač iz Kandije, Maks Unger iz Središča, Emi-

lija Kaligar od Sv. Križa pri Kostanjevici, Josipina Simončič iz Ljubljane in Marija Sorko iz St. Ilje v Slov. Gorah. Vsi ti so napravili izpit za slovenski in nemški pouk. Istotako privatistinja Ana Grebenec iz Ljubljane, Marija Križnik iz Smokuč, Irma Petek iz Kresnic, Marija Piškur iz Trebelnega, Terezija Rant iz Železnikov, Valerija Reitz iz Proseka, Pavla Vadnal iz Ljubljane in Marija Vizjak iz Ljubljane. Za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom so napravile izpit Marija Nosan iz Gorice vasi in privatistinja Hedvika Jakša iz Loke pri Zidanem mostu, Pavla Starkl iz Sevnice in Marija Vudler iz Ljubnega na Štajerskem. Samo za nemško poučevanje je napravila izpit privatistinja Mira plem. Domjanovič. En kandidat in ena kandidatinja sta bila reprobirana, a dve kandidatinji sta odstopili.

Akademičnega ferijalnega društva „Save“ občni zbor se je vršil dne 27. t. m. ob mnogobrojni udeležbi članov. Vršile so se volitve odbora, ki se je konstituiral sledeče: Predsednik ing. Anton Thaler, podpredsednik iur. Rudolf Est, tajnik iur. V. T. Jelenc, gospodar ing. Rudolf Kralj, blagajnik ing. Vladimir Rohrmann, namestnik: iur. Karl Poženel, ing. Albert Poženel; preglednik: iur. Alfonz Mencinger in med Ivan Matko. Z ozirom na dogodke dne 20. sept. 1908 sta se soglasno sklenili dve resoluciji. V prvi protestirajo Savani zoper postopanje vojaštva in vlade, v drugi pa je rečeno: Savani zbrani na obnem zboru dne 27. septembra 1908, pozivljajo zavedno slovensko občinstvo, zlasti narodne dame, da se vedno in povsod zavedajo slovenskih mučnikov, padlih dne 20. sept. 1908. Spomin na krutosti 20. sept. 1908 vodi Slovence k gospodarski samosvojitvi, združenju in skupnemu nastopu proti skupnemu sovragu.

Znana narodna trvdka Ivan Jelatin v Ljubljani je darovala „Društvo slovenskih književnikov in česnikarjev“, zopet 100 K za kar se blagemu dobrotniku, ki podpira sploh vsa mogoča narodna društva, najtopleje zahvaljujemo ter priporočamo to zavedno narodno trvdko, posebno njeno Zvezno oikorio.

Starši, pazite na svoje otroke! Iz Spodnje Šiške se nam poroča: V nedeljo popoldne sta se igrala 12letni A. Rogel in 14letni Fr. Jugg z nabito puško (flobert). A. Rogel je nekoliko oddaljen od drugega držal z eno roko kos lesa, v katerega naj bi Jugg streljal. Temu pa se je slučajno popreje izprožilo in je po nesreči zadel Rogla v desno rebro. Istreljivo mu je obitčalo pod rebrom. Poklicali so takoj zdravniško pomoč in je upati, da okreva.

Samostojni krajni šolski odbor za Spodnjo Šiško se je včeraj prvokrat volil. Voljeni so: Gg. Vijem Maurer, Fran Burger, Dragotin Mohar, Miha Bizjan, Jakob Kogovšek. Namestnika: Anton Homan in Anton Vernik. Šolski nadzornik ostane g. A. Pogačnik.

Čisti dobilek slavnosti „Klub slovenskih naprednih akademikov“ v Celju znaša 1000 K, kateri znesek se je izročil „Slovenskemu domu“ v Celju. To je najboljši odgovor nasprotnikom, ki so pisali o ponesrečenosti slavnosti.

Namesto venca na grob padlim žrtvam je sklenil poslati „Klub slov. napr. akad.“ v Celju znesek po 200 kron kot I. ustanovno družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Razven tega ustanovi v celjski okolici 2 ljudski knjižnici. Mlademu društvu naše odkrito priznanje!

Drugi poučni izlet „Prosvete“ v ljubljansko planarno bo jutri, v četrtek, 1. oktobra ob 5. popoldne. Zbirališče bo ob tri četrt na pet pred glavnim vhomod na Resljevi cesti. Vabimo slavno občinstvo, da se udeležijo tega izleta v največjem številu. Vsakdo dobrodošel!

Narodna čitalnica v Ljubljani je sklenila v svoji zadnji seji, da nakaže ranjencem v deželni bolnišnici znesek 50 K.

V Krškem imeli smo v ponedeljek, dne 28. t. m. slovensko mašo zadušnico za padle žrtve 2. septembra. Mašo je daroval mestni župnik z asistenoci. Meščani, ki so ta dan na lastno inicijativo razobesili črne zastave, udeležili so se polnoštevno maše. Trgovci in obrtniki so imeli zaprte trgovine oziroma delavnice. Vso krško učiteljsko je bilo zbrano. Sokol je prikoral polnoštevno ter zapel po maši žalostinko. Ta dan se je tudi v občini na poziv g. župana pobiralo za ranjence in se je zbrala znatna vsota, ki se je poslala združenemu odboru. — H. b. —

Gostilničar g. Fran Korenčan na Vrhniki je iz svoje gostilne odpravil vse nemške časopise.

Na Igu so vsi gostilničarji opustili Koslerjevo pivo; ima je samo en trgovec.

Včerašnji izlet „Prosvete“ v tobačno tovarno se je izvršil v splošno

nadovoljnost vseh posestnikov. Bilo je teh kakih 80, med njimi tudi lepo številno dam. Na dvehurnem potovanju skozi prostrane delavnice smo videli nastajati iz tobakovega listja smodke in svačice najraznovrstnejše kakovosti, gledali smo tekmo izurjenih rok delavk s preciznim delovanjem najmodernejših strojev, prepričali smo se pa tudi, da veje med delavkami vseskozi naroden duh, kajti od povsod nam je donelo na uho ubrano petje „Hej Slovani“ in „Lepa naša domovina“.

Vipavsko pevsko društvo priredi to nedeljo 5. oktobra na dvorišču g. župana popoldan ob pol 4. dramatično predstavo s igro in petjem. Igralo se bode „Cigane“ malomestna šaliva igra.

Logaška ženska podružnica Ciril in Metodev družbe priredi v nedeljo, dne 4. oktobra veliko veselico s igro in petjem v notranjih prostorih hotela „Kramar“. Začetek bo točno ob 8. zvečer. Oziraje se na nje izvršni program, lahko rečemo, da bo v vsakem oziru dosegala prejšnje prireditve.

Gasilno društvo v Žalcu priredi povodom 26letnice svojega obstanda v nedeljo veliko ljudsko slavnost.

Nepravilni pojavi mlie jeseni. Gospa Marica Kete, učiteljeva soproga v Notranjih Gorah nam, je poslala ovetčo vejo hruške s šolskega vrta s pristavkom: „Žalostni so časi za naš narod; toda če se že v jeseni priroda zbuja, je vendar upati, da se zbudimo enkrat že tudi Slovenci.“ — Gdđ. Rozika Stukeljova pa nam je poslala šopek dehtečih zrelih jagod. Hvala!

Uboj. V Lahoncih pri Ormožu je dne 18. t. m. mizar Jak. Klemenčič v Brumnovi gostilni zaklal z nožem kočarja Mat. Ovetka zato, ker mu je ta v šali spodenel stol. Mariborsko porotno sodišče je obsodilo Klemenčiča v triletno ječo.

Zagonetna najdba. V soboto je našel v Kolodvorskih ulicah stanujoči pečarski pomočnik Cerar pred svojim stanovanjem moški suknjič, v katerem je bila hranilnična knjižica litijske hranilnice z večjo vlogo in veliko vsoto denarja, ter vse skupaj oddal pri magistratu.

Slabo nedeljo je imela neka dama v Ljubljani v Rožni ulici. Njene simpatije do „rumenih“ strelcev so ji nakopale „občutno“ lekico, katero ji je podal njen mož dvakrat. Ali bo pač sedaj mirovala? Stara je menda dovolj, da se ji vroče srce umiri!

Levski pes se je zatekel k gostilničarju g. Jožefu Kodretu v Rožički Vasi na Štajerskem, pošta Rečica ob Paki.

Trgovci na Proseku se je pričela. Dasiravno je potolkla toča spomladi, je nekaterim prizanesla, da imajo dobro letino. V splošnem je kakovost mošta imenitna; cena od 40 do 44 K hl.

V vasi Brliškli se odpre vile-nica 4. oktobra. Zveza s Trstom je jako ugodna.

Sadni semenj v razstavi na Grmu. Pri sadni in grozdni razstavi na Grmu, ki traja od 3. do 5. oktobra, se ima razstavljeno sadje in grozdje prodajati. Opozarjamo na to vse interese, sadne trgovce in druge kroge. Kdor si želi za zimo kupiti lepo namizno sadje, ga bo lahko dobil na razstavi po zmerni ceni, v večjih množinah, pa tudi na drobno.

Semenj v Selcih. Ker je 4. oktobra nedelja, bo letni živinski semenj v Selcih v soboto, dne 3. okt., na katerega se kupci in živinorejci opozorijo.

Več luči na dolenski železnici. Potniki, ki vstopajo in izstopajo na postaji v Škofljici se pritožujejo, da je na kolodvoru pravzaprav le mesečna razsvetljava, ker edina svetilka s umazanimi šipami brli privita liki kresnic.

Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva „Merkur“ v Ljubljani. V službo se sprejmejo: 1 poslovodja, 3 knjigovodji in korespondenti, 2 kontorista, 2 pomočnika mešane stroke, 4 pomočnike specerijske stroke, 2 pomočniki manufakturne stroke, 3 pomočnika železninske stroke, 1 pomočnik modne in galant. stroke, 1 kontoristinja, 1 blagajničarka, 2 učence. — Službe iščejo: 6 kontoristinj, 14 pomočnikov mešane stroke, 10 pomočnikov specerijske stroke, 6 pomočnikov manufakturne stroke, 4 pomočniki železninske stroke, 2 pomočnika modne in galant. stroke, 11 kontoristinj, 6 blagajničark, 5 prodajal. Posredovalnica posluje za delodajalce popolnoma brezplačno, za delojemalce proti majhni odškodnini.

Tatvini. V soboto je na Dolenjski cesti neki vagant izpulil delavcu Alojziju Škrliju iz rok delavsko knjižico, v kateri je imel bankovec za 20 K. Le-tega je vzel iz knjižice, potem mu jo pa dal nazaj in odnesel pete. — Čevljarskemu učencu Avgustu Marinku je isgnila iz stano-

vanja srebrna žepna ura s srebrno verižico.

Izgubljeno in najdeno. Gdđ. Adela Premkova je izgubila v Zvezdi črn dežnik. — Šolska učenka Elizabeta Muckova je našla v Lateranovem drevoredu zlato brožo. — Ivana Koscova je našla črn dežnik.

Prva žrtev „Izgredov“.

Razprava proti Kaduncu se je popoldne nadaljevala ob 5. Substitut državnega pravdnika dr. Neuperger predlaga, da se zaslišita kot prič dragski četovodja Avgust Metelko in prostak Giovanni Polli.

Avgust Metelko, star 25 let, katoliške vere, četovodja pri 2. eskadronu 5. dragonske polke se zapri-seže slovensko ter izpove: Dne 19. t. m. je patrolirala v času od 9. do 11. ure zvečer dragonska patrolja 7 mož pod njegovim vodstvom po Marije Terezije cesti od Koslerjeve pivovarne do Dunajske ceste gor in dol. Ko je prišla okrog polu 11. patrolja, jahajoč v gruči ob desni strani ceste do kavarnar »Evropo«, se stalo tamkaj kakih 50 oseb, katere so patroljo pustile v miru. Pač pa je kakih 200 korakov prej, nekako v sredini med kavarno »Evropo« in mitnico priletelo kakih pet kamnov iz množice na patroljo, in en kamen je zadel kot pričo navzočega dragonca Pollija od zadaj v hrbet, ne da bi ga bilo kaj zabolalo. To je bil edin kamen, ki je zadel. Pri kavarni »Evropo« ni zapazil nihče izmed patrolje, da bi bil kdo metal kamenje. — Priča na predsednikova vprašanja vedno zamenjuje prej omenjeni slučaj s položajem pred »Evropo«, končno pa le decidirano izjavi, da pred kavarno »Evropo« ni bilo nikakih demonstracij.

Državni pravdnik vpraša, ali je bila kaka nevarnost vled metanja kamenja, da bi se bil splašil kak konj in vrgel jezdeca s sebe. Priča izpove, da v tem ni nobene nevarnosti, če zadene kamen konja, ker ga ima jezdec v rokah, nevarnost bi bila le, če bi zadel jezdeca v glavo.

Državni pravdnik: Ali je občinstvo kaj demonstriralo? Priča: Vpili so »živio« in pljuvali, pa to nam nič ne dene. Zaprišeže se potem Giovanni Polli s pomočjo tolmača za italijansčino. Tu si pač dovoljujemo vprašati, ali sodišče nima človeka, ki bi res znal italijanski jezik, kakor ga je treba znati v takem slučaju. Tolmač je pač govoril neko žlobudro, ki jo govori tržaško pouličništvo, ali tak jezik vendar ni razpravn jezik na sodiščih.

Polli izpove, da je bil tisti večer v službi pod vodstvom četovodje Metelka. Zadel ga je kamen odzadaj v plašč, a zabolalo ga ni. Ne ve, kje je kavarna »Evropa«, a kamen ga je zadel »bolj zunaj mesta«. Videl je, da so prileteli še trije ali štirje kamni, a zadel ni nobeden. Ko se mu pove, kje je kavarna »Evropa«, pravi, da je bilo tamkaj kakih 50 do 60 ljudi, ki so vpili »živio«, ali da bi bil kdo vrgel kamen, ni videl.

Predsednik vpraša nato obtoženca, ali ni vedel, da bi mogel s tem, ko je vrgel kamen, zapeljati tudi druge ljudi, da bi ga posnemali. Kadunc: Vrgel sem skrivaj! Nato govori državni pravdnik: Današnji obtoženec se sklicuje na to, da ni imel nobenega hudega namena, ko je vrgel kamen, da je hotel samo demonstrirati. Na Španskem in v Italiji tudi demonstrirajo, na Ruskem mečejo bombe in pravijo, da so to tudi demonstracije. Razdeliti nam je torej demonstracije v ožje in širše. Ožja demonstracija je ona, ki se giblje v zakonitih mejah, ki teh mej ne prekorači. Ko pa demonstracija prekorači te meje, ko nastane nevarnost za človeško življenje, tujo last, ko se obrne proti mir in red vzdržujočim javnim oblastim ter jih hoče ovirati v njihovem delovanju, potem to ni več demonstracija, temveč — javno nasilstvo! (Drž. pravdnik govori vedno bolj razburjeno).

Obtoženec, ki bi bil moral to vedeti, je mlad, zapeljan fantič. Ali dognano je, da je vrgel za dragonci kamen. Po pričah je dodazano, v kakem namenu je vrgel ta kamen, in kake posledice bi bil mogel imeti ta čin. Ako pravi, da ni imel slabega namena, da je hotel le demonstrirati, je to le eufemističen izraz. Če je vrgel kamen, je moral imeti namen! Kateri namen pa? O tem pač nihče ne more dvomiti. Dragonci so imeli nalog skrbeti za javni mir in red, da ne bi se poško- dovala tuja lastnina, da ne bi razjar-jeno ljudstvo zopet razbijalo. Obto- ženec je imel s tem, ko je vrgel ka- men, namen patroljo zmešati, da ne bi poslovala, motiti jo je hotel v nje- nem uradnem poslovanju, in to nje- govo dejanje torej kaže vse znake zločina javnega nasilstva v smislu § 81. kaz. zak. Če pa bi sodni dvor ne bil prepričan o tem, potem pa zločin v smislu § 87. kaz. zak. Nihče namreč ne bo trdil, da je vrgel kamen iz ša-

le. Če se bi bil hotel šaiti, bi bil šel kam drugam, ne pa v sredino mesta, kjer so se vršile velike demonstraci- je, temveč kam vun iz mesta. Vrgel je kamen iz hudobije! In to je zelo nevarna stvar. Cugsfirer nam je po- trdil, da se lahko zadene konja, ali moža v obraz, in zgodi se lahko veli- ka nesreča.

Da je vrgel kamen, je dognana stvar. Postava ne zahteva, da vsak kamen zadene, temuč je dovolj to, da bi mogla nastopiti huda posledica. Vrgel je kamen in s tem povzročil nevarnost za človeško življenje. Raz- motrivalo se je tu, ali je vrgel kamen z a ali p r e d dragonci. To je isto, ali zad ali spred. Ako žandar koga are- tira, in če ga kdo prime od zad ali od spred, da bi oviral aretacijo, je to isti zločin javnega nasilstva. Ravno tako je tudi tu isto, ali bi bil zadel od zad ali od spred, ali je lučaj zadaj ali spredaj. Hvalimo Boga, da ni za- del konja v glavo, kaka nesreča bi se bila lahko zgodila, če bi se bil konj splašil. Predlagam torej, da se obtoženec spozna krivim v smislu § 81. kaz. zak., če pa to ne, pa v smislu § 87. kaz. zak., in postavno kaznuje!

Državni pravdnik je govoril z vso vnemo kakor bi šlo res za kakega anarhista iz Španije ali Italije, ali celo kakega takega »z bombami« iz Rusije, in ni našel pri 15letnem fan- tiču, nekaznovanem, bolnem, prese- devšem 10 dni v preiskovalnem zapo- ru, niti trohice olajševalnega, nič, prav nič! In kdor je slišal ono po- vdarjanje »iz hudobije!«, bi si moral predstavljati obtoženca kot pravo re- volucionarsko pošast, ne pa napol otroka, ki se še niti ne zaveda svojih činov. Pripomnimo naj še, da dr. Neupergerjeva slovenščina ni dosti boljše od tolmačeve laščine.

Obtoženec zagovornik dr. Tril- ler poudarja v prvi vrsti, da je dolž- nost državnih oblasti, da v sedanjih težkih časih vplivajo kolikor mogo- če pomirjevalno na občinstvo. »Iztre- biti je treba tudi najmanjšo slutnjo, da se v Ljubljani strože tolmači ka- zenski zakonik, kakor pa drugje, da posledice prestopkov kazenskega za- konika ne bile enake, kakor so za sto- rilce v enakih slučajih na Dunaju, v Ptuj, Mariboru in Celju. Prva dolž- nost javnih oblasti je, skrbeti zato, da občinstvo ne izgubi vere v justico. Zato so pa samo najslabše sredstvo pretirane obtožbe! Če je zastopnik državnega pravdnštva hotel vzdrža- ti obtožbo, zakaj jo je hotel še razši- riti; ali je morda hotel statuirati eksempl? V Ljubljani se je statui- ralo eksemplov že več ko preveč! To bi moglo imeti najslabših posledice.

Vsak je za to, da se krivec kaznu- je. Vprašam pa, kaj je storil dana- šnji obtoženec? Vrgel je kamen v smeri za dragonci. Doprineslo pa se ni niti dokaza, da je hotel zagnati na dragonce. Pobral je kamen v razbur- jenosti in ga vrgel. Recimo, da je imel namen, zagnati za dragonci, ali konstatirano je, da ni zadel nikogar, saj je po pričah dokazano, da se od dragoncev niti obrnil ni tedaj nihče. Za hudodelstvo javnega nasilstva je treba namena, da se vsaj skuša ovi- rati v javni službi stoječe v izvrševa- nju njihove naloge. Recimo, da je to tudi hotel, ali pa je tak kamenček sredstvo, da bi bil z njim dosegel svoj namen? V vsem tem popolnoma manjka dolus v smislu § 81., še manj pa v smislu § 87. Za božjo voljo ven- dar! Priča Gerlovič je izpovedal, in tudi druge priče so potrdile to, da je fantič stal sam, ko je vrgel kamen. Kje je tu kaka nevarnost za življe- nje, za tujo lastnino? Priča Metelko je izpovedal, da bi bila za dragonce le tedaj nevarnost, in bi kamen zadel dragonca v glavo. Če pa je zadet, ta- ko, kakor je bil Polli, ni nobene ne- varnosti za zdravje, o življenju niti ne govorim. Gospod četovodja je po- trdil, da za konje ni nevarnosti, ako prileti tak kamenček. In res, kaj bi pa bilo v vojski, ako bi bili dragon- ski konji take rahločutne gospodične, da bi se ustrašili vsakega kamenčka. V trenutku ne bi bilo nobenega dra- gonea več na konju!

Ako preudarimo stvar, kakor je v resnici, imamo pred seboj edino le policijski prestopok, in reči moramo, da je v tem slučaju ljubljanska poli- cija postopala prehitro, ko je izroči- la Kadunca sodišču. Ko pa je že stvar tako, naj bi se obtoženecv čin smatral za prestopok v smislu § 431. kaz. zak. Fantič je že nad teden dni v zaporu, zbolel je, njegovo kesanje je toliko, da se je, kakor je konstatiral sodni zdravnik dr. Schuster, resno bati, da ne bi obolel na duhu, neoporočen je, dobro opisan. Predla- gam torej, da se obtoženec oprosti, če pa to ne, vsaj najmilostnejše sodi, ra- di prestopka, v vsakem slučaju pa ta- koj spusti v svobodo!

Substitut državnega pravdnika dr. Neuperger: »Protestiram proti izvajanju »zagovornika«, ka- kor da bi državna oblast postopala pristranski. Mi postopamo po postavi in upam, da bo oblast tudi v Celju in Mariboru storila svojo dolžnost.

Ponavljam, da je obtoženec sto-

ril svoje dejanje iz hudo bje. Vrženi kamen je zamogel povzročiti nevarnost. Postava ne zahteva poškodbe, temuž zadostuje, da je dejanje sposobno povzročiti nevarnost za življenje. Ostanem torej pri svojem predlogu, ker razprava ni dognala ničesar drugega, kakor preiskava.

Sodni dvor se umakne v posvetovalnico iz katere se povrne po več kot enournem posvetoivanju, nakar proglasi predsednik nadsvetnik Pole razsodbo:

Josip Kadunc je kriv prestopka v smislu §§ 431. in 312. kaz. zak., s tem da je v noči od 19. na 20. septembra ob 11. uri v Ljubljani vrgele kamen za vojaško patroljo dragoncev, ki je izpolnovala gosposkin ukaz, in se obsodi po § 267. v 14 dni zapora in plačilo stroškov kazenskega postopanja. Razlogi: Po pričah ni dokazano, da je obtoženec vrgele kamen zato, da bi oviral postopanje dragoncev proti demonstrantom. Vrgel je kamen od zad, česar dragoncev niti opazili niso. Sodišče se je vprašalo, ali je morda to zločin v smislu § 87. Prepričano je, da so tu vsi znaki tega zločina. Dokazano je, da je obtoženec vedel, da so izgreli z namenom, da se prepreči varnostne naredbe, da vojaški patroljirajo, vedel je, da se kliče »živio«, videl je metati kamenje, da je zbrana množica, ki ima nagon demonstrirati, zoperstavlja se naredbam oblasti, da se vzdrži mir. Ker je to vedel in vrgele kamen, storil je dejanje, možno napraviti nevarnost za ljudi ali živino. Sam pravi, da je to vedel, da je opasnost dana, da drugi demonstranti posnemajo njegov zgled; kake posledice bi bile, če 40–50 ljudi s kamenjem naskoči patrolji. Za zločin po § 856. kaz. zak. popolnoma zadostuje, če kdo s svojim zgledom tako ravna, da ga drugi lahko posnemajo v takem dejanju. Sodišče pa se ni moglo prepričati, da bi si bil on svest, da more to dejanje povzročiti tako nevarnost. Uvaževalo se je, da je obtoženec star šele 15 let, da je to storil v hipnem razpoloženju, ko je slišal klic: dejte jih fest, v naglici in nepremišljeno: Vpraša se pa, ali je morda kriv tudi kakšna druga dejanja. Vrgel je kamen in s tem povzročil nevarnost življenja v smislu § 431., obenem pa je tudi dejansko razžalil patroljo v njenem uradnem poslu v smislu § 312. Kazenski zakonik določa kazno od enega do šestih mesecev. Obtežljivo se je smatralo, da sta združena dva prestopka, olajševalno pa njegovo priznanje, da je še nezakonsko in ni izključno, da je bil zapleten h kaznjnemu dejanju. Zato se je uporabila napram njemu izredna milost v smislu § 266. ter se ga je obsodilo na 14 dni zapora.

Proti razsodbi glede krivde je mogla ničnostna pritožba, vzlic proti odmerjeni kazni je nemogoč, ker se je kazno odmerila pod najmanjši kazenski postavki.

Dr. pravdnika substitut dr. Neuperger vstane: »Prijavljam ničnostno pritožbo proti razsodbi glede krivde, vzlic proti preizkušni odmerjeni kazni in protest proti temu, da se obtoženca spusti na proste noge!

Dr. Triller: Uradno je konstatirano, da je dr. Schuster konstatiral, da je obtoženec v takem stanju, da lahko zblazni. Bolan je, rabi nujno domačo postrežbo. Predno potečejo trije ali štiri meseci, da se reši ničnostna pritožba, je lahko pričakovati zanj najhujšega!

Dr. Neuperger: Jaz danes nimam pravice! Opozorjam na § 284, zadnjo točko, kaz. prav. postopanja. Sodni dvor odide v posvetovalnico, in ko se vrne v dvorano, proglasi predsednik sklep, da se predlogu braniteljevemu ne more ugoditi.

Med posvetoivanjem senatom je dejal dr. Neuperger dr. Trillerju: »Oglasite se pri državnem pravdniku«.

Številno navzoče občinstvo je preletel mraz, ko je čulo kakor kamen trde besede dr. Neupergerjeve in čuti je bilo zamolklo mrmranje, ki pa je na opomin predsednikov takoj omolknilo. Zabeležimo naj še značilne besede dr. Neupergerjeve, ki jih je izgovoril odhajaje iz sodne dvorane: »Ich kann nichts dafür!«

Zagovornik Kadunc g. dr. Triller je podvzel vse korake, da se ubožka spusti na svobodo, dokler se ne reši ničnostna pritožba.

Telefonska in brzojavna poročila.

Češka ministra zagrozila z demisijsko radi Ljubljane.

Dunaj 30. septembra. »Die Zeit« priobčuje vest, da je podražavljenje mestne policije ljubljanske sklenjena stvar. Ta vest je prav tako drzna izmišljotina, kakor je zlagano poročilo imenovanega lista o včerajšnjem ministrskem svetu. Konstatujemo, da bi bila oba češka

ministra dr. Fiedler in Prašek na vsake, v ministrskem svetu storjeno odredbo, naperjeno proti Ljubljani in Slovincem, odgovorila s takojšnjo demisijo. Dokler ta dva ministra ostaneta v Beokovem kabinetu, to smo pooblaščen izjaviti, se ne bo storil v ministrskem svetu noben sklep, ki bi bil naperjen proti Ljubljani ali Slovincem.

„Marburger Zeitung“.

Maribor, 30. septembra. »Marburger Zeitung« eden najbolj fanatičnih nemških listov, je danes radi nesramnega hujskanja proti Slovincem zaplenjena v prvi in drugi izdaji.

Češki deželni zbor.

Praga 30. septembra. Semkaj sta prispela ministra dr. Fiedler in Prašek. Dopoldne sta se posvetovala s svojimi političnimi somišljeniki, nato pa sta imela konferenco z deželnim maršalom princem Lobkowitzem in namestnikom grofom Coudenhovejem. Seja deželnega zbora se je pričela šele opoldne. V imenu čeških agrarcev je protestiral posl. Šochla proti temu, da so Nemci pri zadnji seji v zbornici peli »Die Wacht am Rhein«. Nato so Nemci vložili kup interpelacij. Poslanec Iro je zahteval za vse poimensko glasovanje in odmor 10 minut. Seja še traja.

Izmišljena vest.

Praga, 30. septembra. Ruski trgovci Svinovski, ki je bolan prišel semkaj, je umrl. Zdravniška preiskava je dognala, da ni umrl na koleri, kakor so razstrosli razni slovanski Pragi sovražni listi.

Dr. Wekerle pri cesarju.

Budimpešta, 30. septembra. Cesar je danes sprejel v posebni avdijenci ministrskega predsednika dr. Wekerleja. Wekerle je poročal cesarju o političnem položaju. Za jutri je sklican ministrski svet.

Potovanje ruskega carja v Rim.

Rim, 30. septembra. Ruski minister zunanjih del Izvoljski se je izrazil napram časnika, da pride car Nikolaj prihodnjo spomlad v Rim obiskat kralja Viktorja Emanuela.

Izrazi sožalja.

Kozina, Odbor političnega društva za Hrvate i Slovence za Istru v prvo svojo sednici nakon žalostnih dogodjaja u Ljubljani, izjavljaju najiskrenije saučešje padšim žrtvama njemačke nadutosti, prosvedjuje najodlučnije proti bezobzirnom postupanju neobuzdanog vojničtva. — Poslanec Mandić.

Korčula, 28. septembra. Pučanstvo ove općine živo suđeluje općoj narodnoj tuži radi nevine bratske krvi, prolivene v pitomoj Ljubljani, osuđujući one, koji su to krvoproliće izazvali. Dao bog bolje dane svima nama. Borba našim zajedničkim dušmanima krvi Mi hoćemo, da živimo. — Općinsko upraviteljstvo.

Beljak 28. septembra. Ob teh žalostnih dogodkih, ob krutostih, kakoršne so se zgodile komaj v rimski areni, a še tam ne z ravnopravnimi državljani, izrekan poln žalosti in poln srda nad takimi bestijalnostmi proti nežni naši mladini najiskrenije sožalje in ob enem največje ogorčenje. Iz slovenske dežele z vsem, ki so krivi nedolžno prelite krvi! Naj vzkljuje iz dragocenega semena krvi blagoslovljenih naših narodnih mučenikov mir in ljubezen med slovenskimi brati! — Župnik Meško.

Nabrežina 28. septembra. V duhu klanjajoč se pred gomilo nedolžnih žrtev, polagamo na njih gomilo spomin hvalečnosti in spoštovanja. Njihova kri naj nas spaja z ljubeznijo in dolžnostjo do vsega, kar je vašega in našega ter kličemo Slava! Slava! — Za odbor ljudske knjižnice nabrežinske: Höller.

Železniki, 29. septembra. Solidarni z žalujočo domovino obsojamo brutalnost tujerodnega vojaštva in izražamo sožalje za nedolžnimi žrtvami. — Slovensko bralno društvo.

Velika Loka, 29. septembra. Žalujemo za nedolžnimi žrtvami. Večna slava Lundru in Adamiču! — Velikološko ženstvo.

Logatec, 29. septembra. Proti nečutenemu postopanju c. kr. vojaštva protestujočim se pridružujemo tudi mi, želeč, da bi po nedolžnem preliti kri padlih žrtev vzbudila v Slovincih že vendar enkrat zavest, da moramo biti na rodni zemlji gospodarji in ne hlapci. — Logaški naprednjaki.

Zadar, 28. septembra. Hrvatsko pučko radničko društvo na svom današnjem sastanku u znak prosvjeda ogorčenja radi divljačkog postupka na bratski nam narod kliče: Slava žrtva! Živio bratski slovenski narod! Skupština Zadar.

Stolac, 28. septembra. Slava žrtvam krvoločnog tigra. Daj bog, da iz nedužno proliete krvi nikne sloka svih Slovenaca i Slavena. — Šešek.

Kostajnica, 29. septembra. Starčevićanski klub u Kostajnici s gnusom osuđuje njemačke krvoloke. Slava narodnim mučenicima! — Novaković, dr. Kras.

Zagorje ob Savi, 29. septembra. Globoko žalost in skrajno ogorčenje vsled nedolžnih žrtev, katere nam kličejo iz groba: »danes meni, jutri tebi« izraža Zagorski Sokol.

Metlika, 29. septembra. Sočutje slovenski Ljubljani. Slava mučenicima Lundru in Adamiču. — Gasilno društvo.

Bled, 29. septembra. Nad 100 zbranih trgovcev, rokodelcev, gostilničarjev in pomočnikov z okolico Bled in Bohinju na tukajšnjem današnjem zborovanju izreka povodom nečutenih dogodkov v Ljubljani svoje skrajno ogorčenje nad postopanjem vojaštva in ob enem iskreno sožalje povodom smrti nedolžnih žrtev.

(Drugi slede.)

Darila.

Uredništvu našega lista so poslali:

Za družbo Cirila in Metoda.

G. Oton Silič v Brikenu mesto za venec nedolžnim padlim žrtvam K 5. — G. Ivan Oražen, uradnik kmet. družbe 1 K. — Mesto za venec padlim žrtvam, g. dr. Fr. Eller v Ljubljani K 15. — G. Dušan Podgornik, nabral pri Česnovarju K 140. — G. Rajko Arce, blagajnik v p. v Ljubljani K 30. — G. Ig. Žargi, mesto za venec žrtvam K 4. — G. Ivan Pibernik, nabral pri odhodnici Mirka Pavlina pri davčnih uradnikih K 6. — Družba »pri Belem volku« za dovtip, da je bil aretiran ljubljanski slovenski brivec, ker je nekemu Nemcu skrivil en las K 5. — Dolgovaški občan v Ljubljani radujoč se premirja med obema slovenskima strankama K 20. Gdč. Zora Gartnerjeva nabrala mesto venca narodnim mučenicom K 8. (darovale gg. Gartner, Pirc, Štajner in Zupanec).

Ga. Kristina Grebenc, Vel. Lašče K 520 darovali ribniški Sokoli v gostilni Grebence (v tem znesku g. Tina Končina z 2 K). — G. dr. V. Gregorič, Senožec zbirko K 20. — G. Andr. Oset, Št. Jurij ob južni želez. K 15. — Mesto venca na grob narodnih žrtev, g. Ferdo Špilav v St. Petru kron 10. — G. Fr. Juvanec v Vrhu pri Vinici K 5. — Mesto cvetic na grob po Nemcih umorjenih Slovincem, g. Janko Škerbinec, nadučitelj v Višnji gori K 30 nabral med rodoljubkinjami in rodoljubi povodom odhodnice g. davarja Josipa Ferliča. — Mesto venec na grob nedolžnim narodnim žrtvam, gič. Mimi Gnezda v Uncu K 9 z geslom: Radecki je bil fajn gospod, Mayer pa en grand. . . . — Gosp. Fran Medica, Morit, Tirolsko K 10. — G. Vilko Maurer, Krško iz nabiralnika pri g. Fr. Gregoriču K 844. — Ga. Milena Perušek v Ljubljani K 5. — Moška podružnica C. in M. v Radovljici, nabrano pri odhodnici g. Prudiča K 8. — Gdč. Marija Pahernik v Vuhredu K 20. — Kot spomin nemškega divjanja po slovenski zemlji, »Dilce« po inicijativ F. Z. še K 5. — Gdč. Antonija Kadivec v Ljubljani mesto venca na krsto umrlemu g. Josipu Lozarju K 5. — Na banketu povodom otvoritve sadne razstave v Bovcu je bilo nabrano K 2012 mesto venca padlim slovenskim mučenicom. — G. Ant. Skok v Domžalah K 10. — Ga. Urška Pavlič nabrala na veseli svatbi g. Josipa Sokića na Bledu K 754. — »Kegelpubje« na Bledu nabrali ob slovesu korenjakov z blejske pošte K 3. — Pri gostilničarju Franu Jezeršku v Kranju zbrani gostje K 3, ob osmini padlih narodnih žrtev. — Hrvaški in slovenski izletniki v Trinajstidih v Istri nabrali K 7. — Skupaj K 30170. — Srčna hvala! — Živeli!

Za ranjence 20. septembra.

Neimenovan iz Bosne K 5. — Kmetka posojilnica Ljubljanske okolice v Ljubljani 300 K. — Ga. Jos. Petrovič v Ljubljani 1 K. — G. Ivan Pavlič v Ljubljani 2 K. — Društvo knjigovozov itd. v Ljubljani K 10. — Ljubljanski mojstri pri ustanovitvi ključavničarske zadruge dne 27. sept. t. l., spominjajoč se nesrečnih žrtev v bolnici K 23. — G. Joško Mešek, asistent mest. hranil. v Ljubljani K 3. — Neimenovan v Ljubljani K 25. — G. dr. Fr. Eller v Ljubljani K 25. — Ga. Marija Kosec, soproga brivca v Ljubljani nabrala med slovenskimi gosti »pri Perlesu« 7 kron. — Tvrdka Fr. Ks. Souvan v Ljubljani K 300. — G. V. Jelonec nabral po nasvetu g. Jos. Petkosiga pri vinski trgovatvi v Rožni dolini K 1050. — Pevsko društvo »Slovani« v Ljubljani K 20. — Gg. Hrast, Kuralt in Hiter, uradniki mest. hranil. v Ljubljani K 13. — V restavraciji Mohar v Rožni dolini nabrano K 140. — G. Ant. Šarc, trgovec v Ljubljani kron 20. — G. Avgust Tomažič v Ljubljani K 50. — G. Gruška, zastopnik Živnostenske banke K 20. — Gospod Fr. Abulner, adjunkt mest. hranil. v Ljubljani K 2. — G. J. Cramero brivec v Ljubljani K 5. — Neimenovan obrtnik-kepar K 2. — G. Milko Krapež, urar v Ljubljani K 8. — Gg. realci v Ljubljani, mesto venca na krsto narodnim žrtvam K 9103. — G. J. S. Benedikt, trgovec v Ljubljani K 100. — Rodoljubi iz Vevč K 1460. — Kavarna v Ljubljani K 20. — Gosp. Slavoj Pavšek, knjigovoz, nabral med kolegi K 950. — G. Anton Kumše v Ljubljani kron 10. — G. Ivan Klun, Ribnica K 10. — G. Albin Domladia, Ilirska Bistrica K 14. — G. Jos. Medica v St. Petru K 50, kot zbirko sobotnega omizja kranjskih lesnih trgovcev v hotelu »Balkan« v Trstu. — Županstvo v Cerknici

K 50. — G. Anton Premru, Razdrto nabralo v gostilni »na pošti« K 570. — G. A. Minatti, trgovec na Igu K 10. — G. Jože Badignal-Grabnar, Ig K 140. — Gg. Marta Lindtner, Radeče in Mara Delakova v Ljubljani sta nabrali v mali družbi K 1333. — Ga. Milena Perušek, v Ljubljani K 5. — V gostilni pri »Zakotniku« na Trati gostilničar in gostje K 10. — G. M. Moravec nabral pri omizju v gostilni Antona Zelena v Senožcah K 640. — Gdč. Lojzka Rošova v Hrastniku med odhodnimi rodoljubkami K 39. — Osojbe knjigovoznice Breskvar v Ljubljani K 6. — G. Ivan Velkavrh, c. in kr. nadporočnik v p. K 40. — Ga. Antonija Šusteršič, kuharica iz Trsta, po gospe Dolenc v Ljubljani K 2. — Gosp. Hinko Stajanko, zastopnik tu K 5. — G. Anton Skok v Domžalah K 10. — G. Ferdo Soršak v Obrajni K 2. — G. Elza Repičeva nabrala na protestnem shodu 27. sept. v Ljutomeru K 27. — G. Fr. Pavlin, fotograf na Jesenicah K 10. — Ga. Viki Dolenc K 15, katere je nabrala v gostilni »Mantua«. — Skupaj K 142986. — Srčna hvala!

Za spomenik padlim žrtvam 20. septembra t. l. Kmetka posojilnica ljubljanske okolice K 50. — Neimenovan iz Bosne 5 K. — G. Fran Mally v Ljubljani K 40. — G. Ivan Oražen, uradnik kmet. družbe K 1. — Društvo knjigovozov itd. v Ljubljani K 10. — G. dr. Fran Eller v Ljubljani K 20. — G. Rajko Arce, blagajnik v p. v Ljubljani K 30. — G. Ant. Šarc, trgovec v Ljubljani K 10. — G. Fr. Abulner, adjunkt mest. hranil. v Ljubljani K 4. — Gosp. Milko Krapež, urar v Ljubljani K 3. — G. Mirko pl. Pisačić, pisatelj v Zagrebu K 50, s klicem: »večna slava narodnim žrtvam.« — Anton Kumše v Ljubljani K 10. — Gdč. Mara Penca, Mokronog mesto cvetja na grob nedolžno padlih žrtev K 10. — Zbirka v gostilni Drašler, Borovnica K 5. — G. Milena Perušek v Ljubljani K 5. — G. Ivan Velkavrh, c. in kr. nadporočnik v p. K 40. — G. Ant. Skok v Domžalah K 5. — Ga. Antonija Janša v Krškem, nabrala pri g. Havelka K 832. — Slovinci zbrani pri »Mihovki« v Bohinju nedolžnima žrtvama 27. pešpolka K 21. — Ga. Viki Dolenc K 10, katere je daroval g. K. Jelovšek. — G. K. Jelovšek na Vrhniki našim narodnim mučenicom K 20. — Ga. Ljudmila Tomazin nabrala pri omizju g. Robavs v Šmartnem pri Litji K 460. — Narodna delavska organizacija v Trstu K 9252, in sicer bilo nabranih na shodu dne 27. septembra K 8440, tovariši Jos. Štefe pa je nabral med delavci v gostilni »Alla Grotta« K 812, skupaj kron 9252. — Skupaj K 45444. — Srčna hvala! — Živeli!

Za dijaka Megliča kot nadomestek za odpovedano hrano pri Baumgartnerju. Rodbina Klobučar v Ljubljani 5 K. Vrhniki Sokoli nabrali 8 K. Skupaj 13 K. Srčna hvala!

Za narodno šolo v Rožu: G. Viktor de Gleria na Sušaku 530 K, zbirko sedmo in osmošolcev z devizo: »Maščujmo naše brate, prost mora biti, prost naš rod, na zemlji svoji svoj gospod!« Srčna hvala!

Za učiteljski konvik: Gosp. Ferdo Juvanec, nadučitelj na Vrhu pri Vinici 5 K. Srčna hvala! Vsoto smo izročili gosp. Dimniku.

Dopolnilo: Pri zadnjem izkazu darila, poslanem po gosp. dr. V. Maurerju v Krškem je dostaviti, da so se imena darovalcev naznanila naravnost vodstvu družbe C. M., in da sta večje zneske darovala gospa A. Jugovic (4 K) in g. dr. Gallasch (6 K.)

I izkaz prispevkov za spomenik in oskrbo žrtv 20. septembra 1908. Dne 28. septembra 1908 došli so podpisaneu blagajniku sledeči prispevki: Dr. Živko Lapajne zdravnik v St. Vidu nad Ljubljano a) za spomenik 10 K, b) za oskrbo 20 K, »Žirovnikov zbor« v St. Vidu nad Ljubljano a) za spomenik 10 K, b) za ranjene žrtve 10 kron, Dr. Alojzij Kokalj, odvnetnik v Ljubljani a) za spomenik 25 K, b) za oskrbo 25 K, Katarina Pfeifer, kuharica v Tirolskem gradu v Ljubljani za žrtve 5 K, Dr. Ivan Geiger, zdravnik v Ljubljani a) za spomenik 5 K, b) za ranjence 5 K, Dr. Karel Triller, odvnetnik v Ljubljani a) za spomenik 50 K, za ranjence 50 K, M. Hribar iz Ljubljane za oskrbo 20 K, K. Furlanova in dr. J. Furlan odvnetnik v Ljubljani za poškodovance 50 K, za spomenik 50 K, Tržaško podp. in bralno društvo v Trstu 50 K, J. Sajovic, trg. v Kranju povodom improviziranega koncerta tovarnarja Simončiča iz Reke za ranjence 64 K, Ivan Plantan, c. kr. notar v Ljubljani a) za podporo mučenicom 50 K, b) za spomenik 50 K, Ivan Frisch, trgovec v Ljubljani a) za ranjence 25 K, b) za spomenik 25 K, Jos. Zidar, trgovec v Ljubljani a) za ranjence 30 K, b) za spomenik 10 kron, Fran Kalmus, tovarnar v Ljubljani 10 K, F. P. Vidic & comp. v Ljubljani 50 K. Skupaj 659 K. Vsem darovalcem izrekam iskreno zahvalo posebno priščno pa zavedni kuharici Katarini Pfajferjevi v Ljubljani dne 29. septembra 1908. Dr. Alojzij Kokalj s. r. blagajnik.

II. izkaz prispevkov za spomenik in oskrbo žrtv 20. septembra 1908. Dne 29. septembra 1908 došli so podpisaneu blagajniku »Zdrženega narodnega odbora« sledeči prispevki: Ubald pl. Trnkóczv, lekarnar v Ljubljani z geslom: »Bog zedin Slovence«

a) za ranjence 50 K, b) za spomenik 50 K, Josip Turk, občinski svetnik in trgovec v Ljubljani 20 K, Mestna občina Kamnik na Kranjskem a) za spomenik 50 K, b) za ranjence 100 K, Meščanska korporacija v Kamniku a) za spomenik 100 K, b) za ranjence 100 K, Anica dr. Krautova in Albina Hočvarjeva iz Kamnika zbirka kamniških Slovinc (posamezna imena se objavijo ob priliki) z sv. maše zadušnice žrtvam, ker častiti g. dekan Lavrentič ni hotel ničesar sprejeti 71 K; Županstvo Ribnica na Kranjskem za spomenik 40 K, Županstvo občine Rakek na Kranjskem za spomenik 30 K, rodbina nadučitelja Lundra iz Rake za oskrbo ponesrečenec 10 K, tvrdka E. Hieng v Ljubljani za ranjence 50 K, dr. Andrej Kuhar, c. kr. notar v Trebnju za ranjence 50 K, pisatelj Fr. Ks. Meško, župnik, Marija na Zili ob Beljaku v znamkah za narodne mučenike 2 K, Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani a) za rodbine žrtv 300 K, b) za spomenik 100 K, Josip Kozak, občinski svetnik in mesar v Ljubljani a) za spomenik 10 K, b) za žrtve 15 K. Skupaj 1148 K. Vsem darovalcem najsrčnejša zahvala! V Ljubljani dne 30. sept. 1908, Dr. Alojzij Kokalj, s. r. blagajnik.

Združeni damski odbor za nabiranje prispevkov za ranjence in spomenik: Do 29. t. m. so darovali: g. Mali Antonija 10 K, Lavrentič I. 5 K, Mahereva I. 5 K, dr. Bretl Jelka 10 K, dr. Triller Berta 10 K, Kačič I. 4 K, dr. Oražen Ženka 16 K, pl. Trnkóczv Mar. 10 K, Grobelnik Minka 10 K, Lillek Katinca 30 K, Jebračin Minka 10 K, Vidmar Josipina 5 K, Franke Helena 4 K, Hudevernik Ana 10 K, gdč. Kadivec Antonija 5 K, g. Bužička I. 4 K, dr. Kokalj Mici 10 K, dr. Pirc Minka 10 K, pl. Bleiweis Roza 10 K, dr. Šerkova 4 K, gdč. Kajzelj Josipina 4 K, Krejči Mici 4 K, Lukič I. 2 K, g. Gričar G. 3 K, pl. Lukančeva 2 K, Megličeva 5 K, dr. Kermavner Nat. 2 K, dr. Korun Cec. 3 K, Čuden Jos. 4 K, Kandare I. 2 K, gdč. Kandare Mil. 2 K, Zalaznik Ang. 3 K, g. Škof-Wanek 3 K, Golob Mar. 3 K, Goršič Mar. 2 K, Barteljeva 2 K, gdč. Rastohar 250 K, Štor Julija 350 K, g. dr. Bežekova 8 K, gdč. Zupančič Vita 5 K, g. Govekar Minka 4 K, Pintar Marija 4 K, Supančič Ivana 10 K, Filipan Minka 4 K, gdč. Debevec 3 K, g. Perdan Marija 5 K, Orel I. 5 K, Gogala Antonija 10 K, Kavčnik Cec. 5 K, Rohrmann Roza 5 K, dr. Vrtačnikova 5 K, Lončar Iv. 5 K, dr. Ferjančičeva 2 K, dr. Jenko Fina 10 K, gdč. Martinak Mila 5 K, Knez Pavla 10 K, g. dr. Rusova 8 K, dr. Majaronova 10 K, gdč. Arce Josipina 10 K, g. dr. Tavčarjeva 10 K, g. dr. Ilesičeva 2 K, Prosenec Ana 5 K, gdč. Lozar Jelica 2 K, g. Vidmajer Elvira 7 K, Koželj Marija 3 K, Pfeifer 120 K, Skušek 2 K, dr. Murnikova 10 K, Voduskova 2 K, Petričeva 240 K, Šarabonova 5 K, gdč. Vehar Marija 5 K, Poljanec 2 K, Rozman Erna 1 K, Mejač Pavla 5 K, g. Perdan Ada 5 K, Klobučar Mar. 5 K, dr. Eržen 9 K, Pehani Angela 5 K, Dolinar Elvira 5 K, Kobarjeva 4 K, dr. Zupančeva 4 K, Žužek Franja 5 K, dr. Šlajmerjeva 10 K, Bajec I. 2 K, Škrl J. 5 K, Špindler 4 K, Štrk Katinca 2 K, Lapajna I. 2 K, Lilek & Meden 2 K, Levč Mar. 2 K, Turk I. 1 K, gdč. Šušteršičeva 40 H, Soss Mici 4 K, g. dr. Pačeva 5 K, dr. Fermečeva 5 K, Šiđ Mici 4 K, Podkrajšek 2 K, prof. Tavčarjeva 2 K, dr. Windischerjeva 2 K, Šubie Jadviga 4 K, Pirc Mici 360, Umberger Ant. 8 K, tvrdka Meršol 20 K, g. Velkavrh Franja 10 K, plem. Bleiweis Mar. 10 K, gdč. Peterca Jos. 5 K, Munda Beti 5 K, Velepč Ema 2 K, g. Verčič Apol. 5 K, Fajdiga I. 3 K, Leskovec & Meden 10 K, Čik M. 5 K, Pollak F. 20 K. (Dalje prih.)

Mnogostranska poraba. Gotovo ni do mada ga zdravila, katero se dá tako mnogostoransko porabiti, nego »Mollo-vo francosko žganje in sol«, ki je takisto bolesti utešujoče, ako se namaže s njim, kadar koga trga, kakor to zdravilo vpliva na mišice in živec krepilno in je zatorej dobro, da se priliva kopelim. Steklenica K 190. Po poštnem povzetju pošljite to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, DUNAJ, Tuchlauben 9. V zaloga po deželi zahtevati je izrecno MOLL-ov prepat, znanomovan s varnostno namko in podpisom. 6 35-13

Napake dlete odstranja rogaški Styria-vrelec (zdravilna voda) k vinu, konjaku itd. je boljši »Tempejski vrelec«.

Dobiva se pri firmah M. Kastner in Peter Lassnik v Ljubljani. 3075-6

Jela Lozarjeva naznanja pottega srca, da je njeni preljubi oče, gospod

Josip Lozar

prejemši svete sakramente za umirajoč, danes, dne 29. t. m. ob polu 12. uri dopoldne zaspal v Gospodu.

Truplo predragega se prepelje v četrtak, dne 1. oktobra, ob 4. uri popoldne na grobišče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 29. septembra 1908.

3505

3505

3505

3505

3505

3505

3505

3505

Meteorološko poročilo.
Vrsta nad morjem 906. Srednji zračni tlak 736.9 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebe
9. zv.	744.1	12.4	sl. zahod	jasno
7. zj.	745.1	6.5	sl. jvzh.	megla
2. pop.	742.9	18.1	sl. jvzh.	jasno

Srednja včerajšnja temperatura 12.8, norm 13.0. Padavina v 24 urah 0.0 mm

+ 3509

Ravnateljstvo trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani javlja tužno vest, da je vsesegamogočnemu dopadlo dolgoletnega rednega člana, gospoda

Josipa Lozarja
trgovca

danes ob polu 12. uri dopoldne v 78. letu starosti po dolgi bolezni poklicati na boljši svet.

Pogreb bo v četrtek, dne 1. oktobra ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Mestni trg št. 7 na pokopališče k Sv. Križu.

Blagi pokojnik se priporoča v prijeten spomin.

Počivaj v miru!

V Ljubljani, 29. septembra 1908.

Mednarodna panorama

Pod trančo 2

se zaradi odpotovanja lastnika ugodno proda ali da v zakup. 3500-1

Več na Mestnem trgu št. 8, II. nadstropje.

Spretna modistinja

se išče za takojšnji nastop. 3508-1

Zgledati se je pri Fani Kovač, Ljubljana, Mestni trg št. 11.

Radi preselitve se cenó proda

hiša v Vižmarjih št. 61 z gospodarskim poslopjem in velikim ograjenim vrtom, pripravna za vsako obrt. 3507-1

Pojasniti daje posestnik ravnotam.

Lezioni italiane.

Grammatica, conversazione, letteratura. — Principio il 1. ottobre. S'annuncia dal 27 di questo, dalle 11 fino le 4 a Marije Terezije cesta 4, par. 3506-1

Blagajničarka in prodajalka

za modno trgovino, zmožna slovenske in nemščine, se sprejme s 1. oktobrom. — Naslov pod zmožnost glavna pošta Ljubljana. 3501

Mladenič

30 let star, srednje in lepe zunanosti, uradnik v Trtu, se želi seznaniti s poštenim, in izobraženim 24. do 30letnim dekletom, s katero bi trajno dopisoval v slovensčini. — Ponudbe pod praviim naslovom in ako mogoče tudi s sliko, ki se takoj vrne, je pošiljati pod „Nova domovina“ na uprav. „Slovenskega Naroda“, 3502-1

2716 Glavna zaloga v lekarni 44

Ub. pl. Trnkóczyja v Ljubljani.

Primarius dr. V. Gregorič
Ljubljana

kronska ustna voda

EUODIN

Zakonito varovano.

Specialiteteta za kadičce.

10 do 15 kapljic v kozarec vode.

Cena 2 kroni.

Glavna zaloga v lekarni

Ub. pl. Trnkóczyja v Ljubljani.

Proti prahajem, luskinam in izpadanju las

Tanno-chinin tinktura za lase

katera okrepčuje lasišče, odstranjuje luske in preprečuje izpadanje las. I steklenica z navodoma 1 krona. Razpošilja se s obratno pošto ne manj kot dve steklenici

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medic. mil. medicinal. vin, specialitet, najfinjših parumov, kirurških obvez, svežih mineralnih vod l. t. d.

Dež. lekarna Milana Leusteka
v Ljubljani, Risljeva cesta št. 1
poleg devetogradnega Fran Jožefovega ljub. mesta 25 39

Miss Farler, Miss Everitt
come back from England and begin their lessons again on the 1. st. of October, in Dalmatinove ulice št. 5. — Poizve se pri gospe M. Tönnies na Dunajski cesti 25 od 15. septembra od 12 do polu 2. in od 27. sept. naprej ves dan. 3035-7

Proda se hiša

št. 203 v sredini Rožne doline pri Ljubljani, pripravna za vsakogar. Hiša ima 4 lepa stanovanja, eno z dvema sobama ter lep ograjen in z drevjem zasajen vrt. 3185-7

Več ravnotam.

Spretno šivilje in učenke

se takoj sprejmejo v Wolfovih ulicah št. 5, II. nadstropje. 3493-1

Lovski pes

velik, dolgodlak, z dolgim repom, rjavorumen tigrast, z znamko št. 737 se je zatekel 28. septembra. Odda naj se proti plačilu na Sv. Petra cesti št. 47, I. nadstropje, desno. 3494-1

Marljiv in dober sodarski pomočnik
dobi takoj stalno službo in primerno mezdno pri žganjarnici in tvornici finih likerjev bratje Wortmann, Sušak (Hrvaško Primorje). 3495-1

Učence

2 kolarska in 3 kovaške sprejme takoj pod ugodnimi pogoji

Franc Stare, izdelovatelj vozov v Kamniku. 3496-1

Mlad, oženjen žagar in mlinar

ki se razume na benečansko žago, dobi službo pri gosp. Mirku pl. Gjurkovečki v Bos. Gradški, (Bosna), kamor naj se pošilja po ponudbe. 3497-1

Knjigovodjo

moško ali žensko moč, zmožno slovenske in nemščine, ki je že službovala pri stavbnem podjetju, sprejme takoj Danijel Battelino v Spodnji Šiški. 3498-1

Malinčev SIRUP
lekarnara

Piccolija
v Ljubljani 14

c. in kr. dvornega dobavitelja, papeževskega dvornega dobavitelja je izboren prirodni izdelek. Poštni zabojček s 3 kg sirupa se pošlje poštne prosto proti povzetju za 5 K, v sodčkih po 10, 20, 40 in 100 kg sirupa z zavojem, vred po 1 K za kg. Sterilizirane steklenice z okoli 1 kg vsebine se prodajajo v Ljubljani po 1 K 50 h. V zabojih po 25 stekl. z zavojem vred v Ljubljani po 1 K 35 h. Naročila po povzetju.

Mesarskega pomočnika in 2 učenca 2

sprejme takoj Ivana Košenina, mesar, Ljubljana, Kolodvorske ulice št. 6. 346-6

Kranjske klobase.

Prave okusne kranjske klobase, velike, komad 40 vinarjev, majhne, 11 komadov 2 K. Zavitek prost. — Razpošilja se po povzetju. 3428-2

M. Modic
Šiška pri Ljubljani.

Vinske sode

nekaj skoro novih, dobrih in močnih, približno od 600, 1200 do 3000 litrov, proda po nizki ceni 2991-1

FRAN CASCIO
Selenburgove ulice šte. 6.

Stanovanje

s tremi sobami, pritliklami in porabo vrta se odda takoj ali s 1. novembrom.

Več se izve v Kuhnovih ulicah št. 23, II. nadstr. levo (nasproti domobranske vojašnice). 3407-3

Vajenec

se sprejme v trgovino z manufakturami in specerijo 3447-2

Božidar Pavčič
Ljubljana, Zaloška cesta 15.

Jezikovni tečaji posamezne ure

in za francoski, angleški in italijanski jezik od oktobra naprej v Wolfovih ulicah št. 1, II. nadstr. desno.

Konverzacijske ure na mesec po 7 K. Metoda Berlitz. 3431-2

Prvi kranjski uglaševalec klavirjev

G. F. Jurásek
Ljubljana, Sv. Petra cesta 62 a I. nadstropje

uglašuje klavirje, kakor tudi prevzema popravila vseh sistemov klavirjev in preglašuje brezplačno. 3305-3

Lepo stanovanje

v Knafljevih ulicah št. 5 v III. nadstropju s 4 sobami, kopalno sobo in vsemi pritliklinami

se odda za november 1908.

Pojasniti se dobe v „Narodni tiskarni“ ali pa pri gosp. Lavrenčiču, upravnem odborniku, pisarna mestnega užitnin. zakupa, Dunajska cesta 31. 3408

Vinske sode

ravnokar od vina izpraznjene, močne, dobro ohranjene, 35 komadov sodev iz kostanjevega lesa po 500 do 700 litrov, 60 komadov sodev iz hrastovega lesa po 200 do 800 litrov, 20 komadov sodev iz hrastovega lesa po 800 do 2000 litrov, 20 komadov sodev iz hrastovega lesa po 2000 do 4000 litrov, od katerih se en del nahaja v Ljubljani, drugi pa na poti v Ljubljano, odda po primerni nizki ceni trvdka

M. Rosner & Ko.
v Ljubljani 3006-9

poleg Koslerjeve pivovarne.

izvožbana 3413-3

gospica
želi na domu poučevati klavir.

Naslov v uprav. „Slov. Naroda“.

Učitelj išče za tekoče šolsko leto

meblirano sobo
s posebnim vhom.

Ponudbe na upravnišrvo „Slov. Naroda“. 3485-2

Svoji k svojim!

Podpirajte slovansko trgovino in obrt!

Družinske zavitke, obsegajoče krasno pleteno krilo (navedite dolgot), usnjate rokavice, 6 parov moških nogavic, lep predpasnik in razne kuhinjske potrebščine pošilja po povzetju 3503-1

za 11 kron

Češki trgovski dom **Julij Hofmeister** Češki trgovski dom

Vsak bo zadovoljen! Rožmitál, Češko. Mnogo zahval!

JAKOB ŠIMENC

umetni in trgovski vrtnar

Ljubljana, Gradišče št. 14 in Simon Gregorčičeve ulice št. 3

priporoča slovenskemu občinstvu svojo

veliko zalogo cvetlic in rastlin, palm l. t. d.

Jzdelujem tudi lepe vence in šopke in sploh vsa v to stroko spadajoča :: dela :: Vnanja naročila točno in solidno :: Cene nizke. ::

Brzojavna naročila pod naslovom: 3504-1

Jakob Šimenc, Ljubljana.

Najbolj varno naložen denar!

Stanje hranilnih vlog: nad 26 milijonov K.	Rezervni zaklad: nad 900.000 kron.
---	---------------------------------------

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši, v Prešernovih ulicah šte. 3

poprej na Mestnem trgu zraven rotovža,

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vlozih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev. 3499-1

Denarne vloge se sprejemajo po pošti in potom — c. kr. poštne hranilnice.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se prekinilo njih obrestovanje.

Prirodna arsenic-železna voda

RONCEGNO

Posebno uspešna ter za slabokrvnost, kožne, živčne in ženske bolezni zdravniško priporočena. Domače zdraviljenje (pitno zdraviljenje) pripravno za vsak letni čas. Napredaj po vseh lekarnah in trgovinah z zdravilnimi vodami. 3280-3

Najnovejše bluže

svilnate, batistne, čipkaste, volnate in iz modnega blaga, damski klobuki najnovejše mode moderni pasovi, damski in otroški predpasniki, spodnja krila, ovratniki in kravate.

Dalje priporočam svoje bogate zalogo domačega dela tudi po meri in po najnižjih cenah.

F. Just-Maschke

Ljubljana, Židovske ulice šte. 3. 2252 15

„V Angleškem skladišču oblek“

O. Bernatovič v Ljubljani, Mestni trg šte. 5.
obsega zaloga čez

25.000 komadov

najnovejše jesenske in zimske konfekcije

za gospode, dame, dečke, deklice in otroke
po čudovito nizkih cenah!

Prodaja na debelo z znatnim popustom.

Slovenska trgovina čevljev domačega in tovarniškega izdelka

Matej Oblak

čevljarski mojster

Kongresni trg št. 6 Ljubljana Kongresni trg št. 6

3462-2

se slavnemu občinstvu priporoča.

Po meri naročena dela se najsolidneje izvršujejo
v lastni delavnici.

Jesenske in zimske obleke,

površnike, sukne in dežne

plašče za gospode in dečke

po izredno nizkih cenah

Najnoveje modele

za dame in deklice

priporoča

Konfekcijska trgovina

A. Lukić

3143-7

Pred škofijo 19. Ljubljana Pred škofijo 19.

Od visoke c. kr. vlade dovoljen
privatni učni zavod
za prikrejevanje in šivanje
oblek 2859-6

Eme Schlehan

v Ljubljani, Židovske ulice šte. 1.
Učenke se sprejemajo vsak dan.
Prodaja krojev po meri.

Vodovodi

kanalizacije, kopališke naprave

Sprejema zavarovanja šoleškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživljenje in smrt s manjšajočimi se vplačili.

Vsak član ma po preteku petih let pravico do dividende.

Inženir - hidrotekt
Konrad Lachnik, Ljubljana

Beethovenove ulice šte. 4.

Brzljavi: Lachnik-Ljubljana

Projekt in izvršitev pri domači specialni tvrdki (tehn. zved. mnenja ob poveritvi gradbe zastoni).

„SLAVIJA“

45-112

vzajemno zavarovalna banka v Pragi. Rez. fondi: 41,335.041-01 K. Izplačane odškodnine in kapitalije 97,814.430-97 K. Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države s vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa posojila daje: Generalni zastop v Ljubljani, čigar pisarne so v lastnej bančnej hiši v Slovenskih ulicah šte. 12.

Zavaruje poslopja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje. Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podporo v narodne in običajne namene.

Ponudimo vsako poljubno množino:

zidarske strojne opeke,
zarezano strešnike (sistem Marzola)

(za privezanje ali pribitje na late, torej popolnoma varno proti nevihtu.)

Portland-cement najboljše vrste,
peči, štedilnike in drugo stavb. material.

190837

F. P. VIDIC & Komp., Ljubljana.